

سوننهت له سوننهته گانی پیغمبه‌ری خوا ﷺ له شهو و روژدا

سنتی القرائی

نووسینی : خالد الحسینان
ودرگیرانی : سهریبه‌ست جه‌تاری

www.iqra.ahlamontada.com

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

ھەزار سۈننەت

لە سۈننەتەكانى پەيغەمبەرى خوا ﷺ

لە شەھەر و رۇژىكدا

نۇوسىنى

خالد الحسینان

وەرگێڕانى

سەربەست جەبارى

پیشه کی نووسهر

الحمد لله الرحيم الغفار ، الكرم القهار ، مقلب القلوب والأبصار ، عالم الجهر والأسرار ، احده جدا دائما بالمشي والأبكار ، واشهد أن لا اله إلا الله وحده لا شريك له ، شهادة تنجي لائلها من النار ، واشهد أن محمداً بيه المختار صلى الله عليه و وعلى أهله وأزواجه وأصحابه الجديرين بالتعظيم والأبكار ، صلاة دائمة باقية بقاء الليل والنهار .

اما بعد : ښځومان باشتړين شتېك كه پټويسته مسولمان گړنكي پټيدات له ژيانې پټدانه پدا بريتي به له كار كړدن به سوننه تي پيرزي پټغه مبر ﷺ له هه مو ه لس وكه وت و گوښتار و كردارنكي دا به شيوه په كي وا كه هه مو ژيان و جموجولنكي پټك بخات و بگوزه ريننې له سهر سوننه ت و پټيانې به رزي پټغه مبر ﷺ هه له و كاته وهي كه له خو هه لده ستنيت تاوه كو ئيواره ي لينديت وپاشانېش نووستنې .

نيمامي "ذو النون المصري" ده فرميت (من علامة المحبة لله عز وجل متابعة حبيبه ﷺ في أخلاقه وأفعاله وأوامره وسننه واته / په كيك له نيشانه كاني خلق شويستنې خوي گوره بريتي به له شوينك و تني خوښه ويسته كه ي ﷺ له هه مو ټاكار و كردار و فرمان و سوننه ته كاني . خوي گوره ده فرميت (قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله ويغفر الله لكم ذنوبكم والله غفور رحيم) .

سره ، واته / نه ي پټغه مبر ﷺ پټيان بغه رمو : نه گهر ئيوه

خواتان خوښ ده ویت شوینی من بکه ون و له فرمانی من
 دهرمه چن، شو کاته خوایش نیوهی خوښ ده ویت و له گوناح و
 هه له کانیشتان خوښ ده ویت، چونکه شو وخوايه لیخو شېبو و
 مېره بانه .

شیخ ه س سنی به صری _ په جمعتی خوی لبیت _
 دهر باره ی نه م ثایته ده لیت (فکان علامه حېم ایاه اتباع سنه
 (رسوله) واته / جا بیگومان خوښ ویستنی بهنده کان بق خوی
 که وره بریتی په له شو ټنگه وټنی سونته تی پیغه مېر ﷺ .

گومانی تیدا نی په که ړیز و پله وپایه ی نیماندار به پی
 شو ټنگه وټنیتی بق پیغه مېر ﷺ ، هر کاتیک سونته ټک زیاتر
 جی به جی بکات شو لای خوی که وره پله ی به ړیز و ړیزی زیاتر
 ده ویت .

بری به منیش به پیویستم زانی که نه م پوخته په کز بکه موه
 دهر باره ی شو سونته تانه ی که له شو وړژکدا دهر باره دهنه وه بق
 زیاتر زیندو کړنه وه ی سونته تی پیغه مېر ﷺ له واقع وژیانی
 پلانسه ی موسلماناندا له عیباده وپه رستنیاندا و له خورتن
 وه ستانیاندا و له خواردن و خوارنه وه یاندا له ه لاس و که وټیان
 له که ل خه لگی دا ، له پاک و خاوینیاندا و له پو شینیاندا و له ه مور
 سات و کاتیکیاندا .

نه گره بیت و وورد بینوه له وه ی که نه گره یه کیک له نیمه
 نه اندازه یه ک مالی ل وون بیت چه ندیک خوی بق ماندو د کات و

هول و کوششی زږد دهکات بز دوزینه و هو به دهست هینانه وهی ، به لام زږد سوننه هه که لیمان وون بوون و لای بی تاګین ، به لام هیچ غم و خه تیک و هول و کوششیکمان نی به بل گه پان و دوزینه و هو فیر بوونیان و جی به جیکردنیان !!! . جا به کیک له و به لاو موسیبه تانه ی پوی تیکردوین و پیوه ی ده نالیتین نه وه به که هریک له نیمه پاره و پولی زږد به لاوه گرنگتر و یا به خدارتره له سوننه تکانی پیغمبر ﷺ . نه گهر بیتوو به خه لکی بوونریت کی سوننه تیک له سوننه تکان جی به جی بکات له به رامبه رد نه ندازه به ک مال یان پاره و درده گریت نه وه ده بیغین که که سانیکي زږد هول ددهن بز جی به جی کردنی سوننه تکان هر له به یانی یوه تاوه کو نیواره مادام له به رامبه نه و جی به جی کردنه دا قازانچ و پاره و پول و درده گرن ، به لام نایا نه و پاره و پول چ سووډیکي هیه کاتیک که مرقف کرایه ناو گورده و خاکی به سهردا کرا ، خوی گهره ده فرمیت **(بل قوشرون الحیاة الدنیا والأخرة غیر وأبقی)** «سر ۱۰۰۱۱ واته/ به لکو خه لکینه نیوه زیاتر ژیا نی دنیاتان مه به ستره و به گرنگتری ده زانن له کاتیکدا قیامت و به دهست هینانی به هه غت چاکتره و به درده و همیشه .

دیارد مه به ست له سوننه تانه ش که له م نامیلکه په دا هاتوون نه وه به که جی به جی کردنیان ده بیتنه هوی و درگرتنی پاداشت ، به لام جی به جی تهرنیان نابیتنه هوی سزا و توله سندن ، هه روه ها

نو سوننه تانه هر هه مو له شه وړ پږيګدا دوپاره ده پنه وه ، بډيه هريه ك له نيمه ده توانيت زږ به ناساني جي به جتيان بکات .

گومان له وه دا نريه كه هريه ك له نيمه ده توانيت له شه وړ پږيګدا (١٠٠٠) سوننه جي به جي بکات نه گره به ستي بيت زږ به ناساني ، وه نو سيني شم ناميلکيه ش هکاريکي ناسانه بډ جي به جي کړني نو هه زار سوننه ته و زياتريش .

که واپو نه گره بيت وهر موسلماننک له شه وړ پږيګدا سوور بيت له سر جي به جي کړني هه زار سوننه نه وه له مانگيګدا ده کاته سي هه زار (٢٠٠٠٠) سوننه که خير وپاداشتي نو سي هه زاره ي بډ ده نو سریت .

ده بيت چنده نه فام وزه رهمند بيت نو که سي که بي تاگايست له سوننه تانه و نه يانزانيت يان يانزانيت و جي به جتيان نه کات ، چنده پله وپاداشتي زږي به فيږو زا به داوه و چنده خوي بي به ش کړيوه له هه مو خير و پاداشته .

ناشکرايه که په يوه ست بوون به سوننه ته کانی پيغمبر ﷺ کومه نيك سوود و قازانجي زږ گه وره ي هن له وانه :-

١. گه يشتن به پله ي خوشه ويستي ، خوشو ويستي خوي گه وره بډيه نده ي خوي .

٢. پږيکړنه وه ي هو نو که م وناته و اويا نه ي که له فخره کاند

بوون .

٣. پاريزد او بوون و دور که وتن وه له داهيتراوه کان (البدع).

۴. بېگومان چې په جیکړنی سوننه تکان نیشانه ی
به گرده زانین و مه زن ته ماشاکړنی دروښمه (شعائ) هکانی خوی
که وړه یه .

که وایو نه ی نوممه تی نیسلام ته قوی خواتان هه بیت به رامبه ر
سوننه ته پیروزه کانی پیغمبر ی پیغمه وامن ﷺ ، وهه ول بده ن
زیندوویان بکه نه وه له واقعی زیانتاندا ، که گره وانه که یین ده بیت کی
هه بیت جگه له نیغه نه وه سوننه ته مه زنانه زیندوو بکاته وه .

بېگومان زیندوو کړنه وه ی نه وه سوننه تانه ش نیشانه و به لکه ی
خوښوویستی ته و او و شویکه و تنی سهراستانه یه بق پیغمبر ی
خودا ﷻ .

سوننه ته کانی هه ستان له خه و

۱. لایردنی شوینه واری خه و به ده ست له دم و چار ،
هریه که له نیغامی نیین چه جره و نه وه ی _ په حمه تی خودایان
لایبت _ فرموویانه سوننه ته و نه م فرمووده یه ش به به لکه
مینراوه ته وه (فاستیقظ رسول الله ﷺ فجلس یمسح النوم عن
وجهه لیله) رواه مسلم واته / پیغمبر ی خوا ﷺ له خه و هه ستا و
دانیشت و به ده ستی پیروزی شوینه واری خه و ی له سره پوی
پیروزی لاده برد .

۲. دوما و پارانوه بهم شپوهيه (الحمد لله الذي احيانا
بعدهما امانتنا واليه الفشور) په دې واته / هر چي سوپاس و
ستايشه بڼه خوایه ی که دواى شه وى مراندېوونى زیندوى
کردېنه وه و هر بل لای نه ویش ده گړتینه وه .

۳. سیواک کردن :- پیغمبرى خوا ﷺ کانتېک له خه و
مه لده ستا سیواکى به دهمى پیرزېدا شه میتا ، هروک له صحیحى
بوخارى وموسليم دا هاتوه .

۴. هنگ کردن (الاستنثار) :- پیغمبرى خدا ده فرمیت
ﷺ (إذا استيقظ أحدكم من منامه فليستنثر ثلاثا فان
الشیطان یبیت علی غیشومه) په دې واته / نه گړ په کیک له نپوه
له خه و هستا یا سى جار هنگ بکات چونکه شه یتان شه و له ناو
لووتى دا ده میتنېته وه .

۵. شلردنى هردو دېستى سى جار پېش دېست خستنى له شنى
تر ، پیغمبرى خدا ﷺ ده فرمیت :- (إذا استيقظ أحدكم من
نومه فلا یغمس یده فی الإناء حتى

سونته ته کانی چوونه سر تاو وهاتنه دهر لى

یغسلها ثلاثا) په دې واته / نه گړ په کیک له نپوه له خه و
هستا یا دېستى نه خاته ناو هیچ قاپ و قاچاخیکره تاوه کو
سى جار دېان شوات .

تېبېنې / دياره سوننه تي ديكه ش هـن به لام نووسه ر هـر
نه ونده ي باس كړنوه بـق زياتر شاره زايي بوونيش ده توانن
نه ماشاي نه م پـرتووكانه بـكن:.

۱. پـرتووكي (الافكار) ي نيمامي نه وه وي .
۲. پـرتووكي (الواصل الصيب) ي نيمامي نيين ولقه يم .
۳. پـرتووكي (تعفة الذاكرين) ي نيمام شه وكني .
۴. پـرتووكي (زيكري خواناسان) ي حبيب محمد سعيد .
۵. (قه لاي موسلمان) ي وه رگيردراوي حـمزه به رنـجي

۱. پيشـخستنـي قاچـي چـپ له كـاتي چـوونه ژـوده وه ، وه
قاچـي پـاست له كـاتي هـاتنه دهر .

۲. كاتيك وويستی بچيته سهرناو بلایت (اللهم اني اعوذ بك
من الخبث والخبائث) سرب ، واتـه / خـوايه مـن پهـنا بهـتو دهـگرم له
شهـيتاني نـيـرو مـي

۳. كاتيك دپته دهر ده لایت (غفرانك) بـرجه مـصـحـف مـنـن الـانـسـار واته /
خـوايه لـيـم خـوش بـبه .

دياره مړۍ پـژانـه چـهـند جـاريـك سـهـرناو دـهـكات هـر جـارهـش
جـوار سـونـنه هـيه نه گـر جـي به جـيـان بـكات ، دوو سـونـنه له كـاتي
چـوونه سـهـر ناو و دووانـيش له كـاتي هـاتنه دهر وه .

سوننه ته کانی دست نویژ

۱. ووتنی "بسم الله" .
۲. شورینی هر دوو دست له سهره تاوه .
۳. نار له دهم و لووت وهردان پیش شورینی دهم و چاو .
۴. هنگ کردن و نار له لووت فریدان به دهستی چپ ، له فرموده یه که باسی چونیقی دست نویژی پیغمبر ﷺ دهکات هاتوره (فصل کیفه ثلاث مرات ، ثم تمضمض ، واستنشق ، واستنثر ثم غسل وجهه ثلاث مرات) عزمب ، واته / پاشان هر دوو دهستی سی جار شورد ، پاشان شوی له دهم و لووتی وهردا و فریادی ، پاشان دهم و چاوی سی جار شورد .
۵. زرد نار له دهم و لووت وهردان بق غیری پلندوان ، له فرموده یه که دا هاتوره (وبالغ بالاستنشاق إلا أن تكون صائما) اعرافه الاربعة ، واته / له نه غلزه به دهر نار له لووت وهریده ، ته نه نه گهر به پلندو بووی وامه که ، دیاره نار له دهم وهردانیس هر وایه .
۶. نار له دهم و لووت وهردان به یه که مشت نار به شپوره یه که مشتیک نار به کارینیت بق هر دوو کیان ، هر وه که له شپوره ی چونیقی دست نویژگرتنی پیغمبر ﷺ هاتوره .
۷. سیواک کردن : پیغمبر ی پیغه واماں ﷺ ده فرمیت (لولا أن اشق علی امتی لأمرتهم بالسواک مع کل وضوء) برده ، واته / نه گهر له بهر نار ههت کردن و ماندو کردنی ثومه ته که م

نه بوايه فرمانم پي ده کړدن به سيواک کړدن له ګه له هه موو ده ست
نويژنګدا _ واته فرزم ده کړد _ .

۸. ده ست خستن له پيشي پر (ګان رسول الله ﷺ يخلل
لحيته في الوضوء) له ستر واته / پيغه مېري خودا ﷺ ده ستني
ده خست له پيشي له کاتي ده ست نويژدا _ دياره پيشي پيغه مېر
ﷺ زڼد و پرې بووه _ .

۹. چو نيتي مسح کړدنې سره ، سوننه وايه به م شيوه به
مه سحي سهرې بکات : هه روو ده ستني ته پر بکات له پيشي
سهرې به وه ده ست پي بکات به روو پشني ملي ، پاشان
بيانګېرېته وه بڼ پيشه وه . به لام شهوي که فرزه شهويه که
مه سحي هه موو سهرې بکات ^(۱) به هر شيوه ميه ک بيت (مسح رسول
الله ﷺ براسه فاقبل بيده وادبر) سرب ، واته / پيغه مېري خودا
ﷺ مه سحي سهرې کړد هه روو ده ستني له پيشه وه نانا و پاشان
بردي به دواوه .

۱۰. ده ست خستنه نيو په نجه کاني ده ست و پي (اسبغ الوضوء
وخلل بين الاصابع) له ستر واته / ده ست نويژي ته ولو و پڼک و پڼک
بکرو ده ستنيش بخه نيو په نجه کان .

۱۱. له راسته وه ده ست پي کړدن له هه موو کړلاره کاند (ګان
رسول الله ﷺ يمجبه التيمن في تنعله وترجله وطهوره وفي
شانه کله له ستر واته / پيغه مېري خودا ﷺ پي ټي خلش بوو لاي

پاسنی پټه بخت له کوش له پټکرني و سهردامني و
پاککرده وي و همو کارتي .

۱۲ . سي جار سي جار شورني نه ندانه کان . دياره نه ميش
چند فرموده يکي له سرن .

۱۳ . ووتني شايه تمان له کوتايي دا و خويندي نزلو پارانه وي
دوي دست نويژ به م شيويه : . **اشهد ان لا اله الا الله وحده**
لا شريك له واشهد ان محمدا عبده ورسوله اللهم اجعلني من
التوابين واجعلني من المتطهرين) - رواه مسلم واصحاب السنن .

۱۴ (واته : به دل قناعه تم وايه و به زارش دهليم و
به کړېدوش دهيمه لميتم که بيجگ له خوا هيچ په رسترو نين و
ته نيا به و هيچ هاو له نين وه موحه ممد به ندو په وانه کراوي
خوابه ، نه ي خوابه بمکړه له باش گه پاوان و بمکړه له
پاکېدو وان) دياره هرکه سيک نه م دوعايه بخويښت نه وه هر
هشت ده رگاګاني به هشتي بؤ ده کړنه وه و له هرکامېکبانه وه
هز بکات ده چيته ژوره وه . هر وه له صيحي مسلم دا
هانوه .

۱۴ . دست نويژگرن له ماله وه : پټه مېر (ﷺ) خوا
د فرموي (**من تطهر في بيته ثم مشى الى بيت من بيوت الله**
ليقتضى فريضة من فرائض الله ، كانت خطوته احداهما
تخط خطيئته والاخرى ترفع درجته) رواه مسلم . رات
هرکه سي له ماله وه خوي پاک بکاته وه . واته دست نويژ بکري .

وېه پاکي بچيت بڼو مالې له مالګه ګانې خوا بڼو شوه دې غه زړې له
مه رزه ګانې خوا به جې بهيت ، شوه هر مه نګاوې دهنې به
به کيکي ګونا مېکي له هله دوه ورې ويه پيکې تری پله په ک
به رزه بېته وه).

۱۵. ((لالدک)) ده ست پېدا مېنان و له خشاندني نه دما ګانې
نويژ^(۱)

۱۶. زياده رڼي نه کړدن له به کار مېناني شاوډا ((ګان ﷺ
يتوضا بالمد)) متفق عليه واته : پښه مېري خوا (ﷺ) به (مد)
ک ثاو واته پر هه دوو ده ستی ده ستنويژي ده گرت .

۱۷. به زياده وه شقړدني دم و چاوو ده ست و پي به ګان
چونکه ابر هريره - په زاي خواي له بيت - جاريګيان ده ستنويژي
گرت کاتيک ده ست ګانې شقړد قوله ګانېشي پتوه شقړد و ګانېکېش
پييه ګانې شقړد قاچه ګانېشي پتوه شقړد و له کوتايي دا ووتی
پښه مېرم (ﷺ) بينی به م شتوه په ده ست نويژي گرت .

۱۸. دوو پکات نويژي ده ستنويژ له نواي ده ست نويژه ګره ،
پښه مېري خوا (ﷺ) ده له مويث ((من توضا نهو وضولي هذا
ثم صلي رکعتين لا يحدث فيهما نفسه غفر له ماتقدم من ذ

^(۱) زاناګان نقره يان ددک په سونهت ده زانن ، به لام شيماس مالېک و

مزنې به فهرزي ده زانن له هه رکام له خق شورون وده ستنويژگرتن دا

یښه)) رواه البخاری و مسلم . واته : / هرکه سیک ده ست نویژکی وهک ده ست نویژه که ی من بگری و پاشان نووړکات بکات که دالغی لپیان دا نه بی شه له گوناهي پیښوری ده بوردری . له ریوایه تی نیامی مسلم دا ده فهرمویت (الاوجب له الجنه) واته : مسؤگه ره که به هه شتی بق ده بیټ .

۱۹. به ته ولوه تی و جوانی و ړیک و پیکي ده ست نویژگرتن ((اسباغ الوضوء)) واته هه موو نه دمايک له نه دماه کانی ده ست نویژ به ته وای و بی که م کوړی بشوات .

❖ ناشکرایه مسولمان له شهو وړوژکدا چه ند جاریک ده ست نویژ ده گریټ پینچ جار یان زیاتر

❖ کانتیک که نویژه سوننه ته کان ده کات یان ده به ویت قورشان بخوینیت یان هرکاریکی تر که ده ست نویژگرتن بوی سوننه ته بی ، که وا بور به پی ی نوو باره و چه ند باره بوونه و هی هه موو نه و سوننه تانه جی به جی بکات شهو بیگومان خیر و پاداشتیکی که وړه و نذری ده ست ده که ویت ، وهک له م هه رموودانه دا هاتوه :

پینځه مېری خوا (ښکې) ده فهرمویت (من توضع فاحسن الوضوء خرجت خطایاه من جسده حتی تفرج من تحت اظفاره) رواه مسلم . واته : هرکه سیک ده ست نویژ بگریټ به ړیک و پیکي و جوانی شه گوناح و هه له کانی له لاشی ده رده چېټ هه تاوه کر له ژیرنینه که کانی وه ده رده چن .

مه روه ما ده فـرمویت ((مامنکم من احد يتوضا فيحسن
الوضوء ثم يقوم فيركع ركعتين يقبل بقلبه ووجهه الاوجبت له
الجنة وغفر له)) رواه مسلم .

واته : هيچ كه سيك له ثبوه نی په كه ده ست نويز بگړيت به جوانی
و نه وای پاشان مه ستيت نور پكات نويز بکات به دل و پړوی
ته واده وده ته وه مستوگر به هه شتی بق ده بيت و لی ی ده بورديت

سیواکګردن

یه کیک له و سوننه ته پېرزانه ی که له شه و پړزدا دوباره
ده بنه وه سیواکګردنه ، دپاره چهند کات و شویتیک هه ن له هه موو
شه و پړزګدا سیواک تیاګرنيان سوننه ته ، پیغه مبه ری خوا ﷺ
ده رباره ی سیواک ده فـرمویت ((لولا ان اشق علی امتی لامرتهم
بالسواک عند کل صلاة)) رواه البخاری و مسلم . واته : نه ګر
له بهر ناپه حهت بوون و ماندور ګرنيی نومعه ته که م نه بویه نه وه
فه رمانم پی ده ګرني به سیواک ګردن له ګه ل هه موو نويز ګدا .
نه و کات و شویتانه ش که سیواک تیدا ګرنيان سوننه ته له شه و
رړزګدا (۲۰) جاره له واته : پینچ نويزه فـه رزه کان و سوننه ته
راتبه کان ، نويزی سوننه تی چیشته نګاو ، نويزی و هـترو شه و
نويز، کاتی هاتنه ماله وه چونکه پیغه مبه ری خوا (ﷺ) په که م
شت که ګرديتی له کاتی هاتنه ماله ی دا سیواک ګردن بووه

هر روه له صحیحی مسلم دا هاتووه ، هر روه له کاتی نورثان
 خویندن دا ، و له کاتی ناخوښی بوونی بونی دهم دا ، و له کاتی
 له خوره ستان دا ، و له کاتی ده ستونیزگرتن دا . بهرهم و
 پاداشتی به کار هینانی سیواک و جی په جی کردنی نه سوننته :

۱. ده بېته مایه ی پازی بوونی خوی گوره له و بنده په .

۲. پاک بونه و جی دهم و دین .

پټه مبر ی خوا (ﷺ) ده فرمویټ ((السواک مطهرة للفم
 مرضاة للرب)) رواه احمد . واته : سیواک پاک و خاوین که روه و ی
 دهم و ددانه و مایه ی ره زامه ندی خوی په روه رنگاره .

هر روه زانستی پزیشکی نوی تاشکرای کردوه که سیواک
 کړم لئ ماده ی تقد به سوودی قیدا په بق دین و پروه کان
 له وانه :

۱. ماده ی دژه میکروبیه کان .

۲. ماده ی بون خړش کردنی دهم و دین .

۳. ماده ی پاک که روه ی دهم و دین .

سوننتی له پی کردنی کهوش

((پیلاویان نه عمل))

پټه مبر ی پیشه و امان (ﷺ) ده فرمویټ ((اذا انتقل احدکم
 فلیبدا بالیمنی واذا خلع فلیبدا بالشمال ، ولینملها جمیعا ار

ليخلمهما جميعا)) رواه مسلم واته نه گەر په كښك له نښو كوشى له پى كړد باله راسته وه دهست پى بكات ، وه نه گەر دايكند باله چه په وه دهست پى بكات ، وه با هردوو تاكه كان له پى بكات يان هردووكيان دانيت . واته په ك تاك له پى كړدن دروست نى به .
 هم سوننه ته ش رځانه چنه جاريك دوياره ده بيتتو له وانه :
 له كاتى چرونه ناومزگوت و هاتنه دهره وه لى ، هروها له كاتى چونه گراما (حمام) و هاتنه دهره وه لى ، وه له كاتى دهرچون له مال و هاتنه وه .

ناشكرايه هر جاريك له جارانه هم سوننه ته جى به جى بكات و ناگاي لبيت و ثوميدى به پاداشتى په روه رىگارى ه بيتتو نه وه دياره چنه باره بكتو نه وه نه ده خيرو پاداشتى بق دهنوسريت

سوننه ته گانى پښاك

په كښكى تر له و شتانه كې پځانه دوياره و چنه دياره ده بيتتو له شعوو پځاندا له بهر كړدن و پښىنى پښاك و داكه ندبتى له كاتى خه ودا يان له كاتى خوشور دن دا يان له هر كات و شوپښكى تردا . جا له م كات و حاله دا چنه سوننه تيك ه ن كه نه مانه : .

۱. سوننه تە وايە لە كاتى لە بەركردن و داکە نەندا بليت ((بسم الله) ناسكرایه كه ناوى خوا هيتان له هەموو ئيش و كارىك دا سوننه تە هەروەك ئىمامى ئەووەدى دەفەر مویت .

۲. پېغەمبەرى خوا (ﷺ) كاتىك پۆشاكتىكى دەپۆشى - كراس يان شەرۆال يان مېزەر - دەیفەر موو ((اللهم انى اسالك من خير و خير ما هو له ، و اعوذ بك من شره و شر ما هو له)) رواه ابو داود و الترمذى و احمد و صحيحه ابن حبان و الحاكم -

واتە : (شى خوايه من دلاوى خيرو چاكى ئەم پۆشاكت لىدەكەم هەروەها ئەو خىزەى كە بۆيەتى ، وە پەنات پىدەگرم لە خراپەى ئەم پۆشاكتو ئەو خراپە يەى كە بۆيەتى) .

۳. لە پاستەو دەست پىكرەن لە كاتى لە بەركردن دا: پېغەمبەرى خوا (ﷺ) دەفەر مویت (اذا لبستم فابعدوا بيا منكم)) رواه الترمذى و ابو داود و ابن ماجه - واتە (هەركاتىك پۆشاكتان لە بەركرد لە پاستەو دەست پى بكن)

۴. لە چەپەو دەست پى كردن لە كاتى دا كەندن دا

سوننه تەكانى دەرومال كردن

((سنن الدخول و الخروج من البيت)) .

نیمای نه وه وی دده رمویت : سوننه وایه بق نه وکسه ی که
درومال دهکات بلتیت (بسم الله)) وه زکړیادی خوی گوره بکات
و پاشان له کانی هاتنه مال وهی دا سه لام بکات .

۱. یادکردن وناویرنی خوی گوره له کانی هاتنه مال وه ،
پیتهمبری خوا (ﷺ) دده رمویت (اذا دخل الرجل بيته فذكر
الله عند دخوله وعند خروجه وعند طعامه قال الشيطان
لامبيت لكم ولاعشاء) رواه مسلم

• واته : هرکاتیک پیاوړک - که سیک - چوو مال کهی و ناوی
خوی گوره میڼا له کانی چوونه ژورده وه له کانی له مال
دهرچوونی و له کانی خوارنی دا ، شهیتان ده لیت : له
شهرمانه وه نه خوارنی میوارنه تان بلنی به ((نهی شهیتانه کان)) .

۲. نزاو پارانه وی هاتنه مال وه (اللهم انی اسألك خیر المولی
و خیر المخرج ، بسم الله ولجنا و بسم الله خرجنا وعلی الله
ربنا توکلنا ، ثم یسلم علی اهلہ) رواه ابو داود . (نهی خوی
گوره دناوی چاکه ی دهرچوون له مال و چوونه دهر له مال
لیده که م ، به ناوی خوا له مال دهرچوون و به ناوی خوا چوونه
دهر وه پشتمان ته نها به پرستارو خوی خلمان به ستوه ،
پاشان با سه لام له مال و که س و کاره کهی بکات)

ناشکراو پیگومانه هرکاتیک به نده شه نزاو پارانه وه به
بخوینیت شه به رده وام په یوه ندی به میزی ده بیت له گان خوی
گوره و پشت و په نای هر خوی گوره ده بیت

۲. سیوا کړدن ((کان ﷺ اذا دخل بيته بدا بالسواك))
رواه مسلم . واته : پښه مېرې خوا (ﷺ) کاتیک بچوايه ته
ماله وه په کم شت که ده سنی پښه کړد سیواک بوو .

۴. سه لام کړين : خواي گه وړه ده فرموت (فاذا دخلتم
بيوتنا فسلموا على انفسكم تعية من عند الله مباركة طيبة)
النور ۶۱ . واته : (هرکته ټک چوونه هر مالک سه لام له خوتان
بکن و سه لام له په کتر بکن ، سه لامیک له لايه خواي گه وړه وه
که پرې له بهر مکت و فرې جوانی و پاکی)

جا نه گه گریمان مسولمان روځانه پينج جار ده رومال بکات واته
ته نها به نه ندره ی نوږه فرزه کان شه ژماره ی شه
سوننه تانه ی که جې به جې يان دهکات دهکاته (۲۰) سوننت .

هر وده ما سوننت وايه کاتیک له مال ده رده چیت بلیت (بسم
الله توکلت على الله ولاحول ولا قوة الا بالله) يقال کفیت
ووقیت وهدیت وتنهی عنه الشيطان) رواه الترمذی و ابو داود .
واته (به ناوی خوا ، ته نها پشتم به خوا به ستوره و هیچ مېزو
هر ولیک نی به نه گه کومه و پشتیوانی خوا نه بیت) هرکس و
بلیت - پی ی ده وتریت شه به ستو پاریزه راوی و هیدایه ت
دراوی ، وده شیعانی لای دور ده که ویتوه .

دیاره له شه روځا چنه جار ټکیش به نده له مال ده رده چیت
هر جار ټکیش که ده رده چیت شه سوننه ته جې به جې بکات شه
پتگومان پاداشت و خیر ټکی زوری ده ست ده که ویت .

❖ بهرهمی چی به چی كړنی شم سوئنه ته :

۱. په پیدایوونی پټناز بوون بل بهنده له همو و نه كښه و كړه تانه ی كه تووشی دهېن .
۲. پارېزانی بهنده له همو خراپه و ناره حه تیه ك چ له لایه ن ناده میزاده كانه وه پټت یان له لایه ن جنل كه كانه وه
۳. پټنومای كړانی بهنده و گومرانه یوونی له همو كارو پارېكي رونیای و نیامه تی دا .

سوئنه ته گالی چوون بؤ مزگهوت

۱. زور چوون بؤ مزگهوت و په له كړن بؤ پیزی په كهم و پښه وه پټفه مېری خورشه ویستمان (ﷺ) دهغه رمویت
- ((لو يعلم الناس ما فی الغداء والصف الاول ثم لم یجدوا الا ان یستهموا علیه لاستهموا علیه ، ولو یعلمون ما فی التهجير لاستبقوا الیه ، ولو یعلموا ما فی العتمة والصبح لاتوهما ولو حبطوا)) متفق علیه - واته (نه گره لکی بیانزانیه چ پاداشتنك هیه له بانگ و پیزی په كهم دا و پاشان نه یانقوانیایه ناماده ی بن نه نه به پښېښېكي كړن نه بیټ نه وه پښېښېكي یان له سهری ده كړد ، وه نه گره بیانزانیه چ پاداشتنك هیه له زور چوون بؤ مزگهوت نه وه په له و پښېښېكي یان بؤ ده كړد ، وه نه گره بیانزانیایه

چ پاداشتیک هیه له نویژی بهیانی و خهوتنان دا شهوه تماماده ی دهوون و بزی دههاتن تهگر به کاکړلکی - لهسرسک خشان - یش بوویه .

۲. نزار پارانهوہی چوون بق مزگروت ((اللهم اجعل فی قلبی نورا ، و فی لسانی نورا ، واجعل فی سمعی نورا ، واجعل فی بصری نورا ، واجعل من خلفی نورا ، ومن امامی نورا ، واجعل من فوقی نورا ، ومن تحتی نورا ، اللهم اعظمی نورا)) رواه مسلم . . واته ((نهی خویاه له دلم دا نور پهیدا بکھی و له زویان و بیستن و پاشه و هم و پیښه و هم و سره و هم و خواره و هم دا نور پهیدا بکھی ، نهی خویاه نورم پی بیخشه)

۳. پزیشن و پزکردن به میمنی و له سرخو و هیهت و یقاره و پیغه مبهری خلقه ویست (ﷺ) ده فرمویت (اذا سمعتم الاقامة فامشوا الى الصلاة وعليکم بالسکينة والوقار) رواه البخاری و مسلم .

واته : کاتیک که بانگ و قامه تان بیست شهو بچن بق نویژ به لام به میمنی و ثارلمی و یقاره و ووشه ی ((السکینه له م فرموده یه دا واته : له سرخو بوون له پزکردن دا و هله شه نه کردن . ووشه ی ((الوقار)) واته : دپوښینی چاو له ناستی حرام و بهرنه کړنه و دهنگ و تاوړنه دانه و بهم لای لادا .

۴. چوون بق مزگروت به پیاده : زاناګان ووتویانه سوننته مسولمان هه ولادت هه ګاوه کانی له یه کتر نزیک کات و په له نکات له

کاتی چوونی بۆ مزگوت بۆ شه و ی شه خیر و پاداشتی پزیشتن به پنبه ی ده ست که ویت که له فرموده کاند هاتوه ،
خو شه ویستان (ﷺ) ده فرمویت (الاذکم علی ما یمهو الله به الخطایا ویرفع به الدرجات ؟ قالوا : بلی یا رسول الله ، و ذکر منها : کثرة الخطا الی المساجد) رواه مسلم .

واته : نایا شتیکتان پی بلیم که خوی گه و ده گوناح و هه له کانی پی لاده دا و پله و پایه ی پی به رز ده کاته وه ؟

رو بیان : به لی شه پیغه مبه ری خوا ، به کیک له واته - شه رموی :
نزد مه نکاونان بۆ مزگوت .

۵. نزو پاپانه وه ی چوونه ناو مزگوت : سوئنت وایه سو پاسی خوا بکات و سه لوات له سه ر پیغه مبه ر (ﷺ) بدات و پاشان بلیت (اللهم افتح لی ابواب رحمتک) رواه النسائی وابن ماجه وابن خزیمه وابن حبان - واته : شه خوی ده رگای ده حمه تی خۆم لی بکه ره وه .

۶. پیش خستنی راست له کاتی چوونه ناو مزگوت ، نه نه سی کوپی مالیک - په زای خوی لی بیت - ده فرمویت (من السنة اذا دخلت المسجد ان تبدأ برجلک الیمنی و اذا خرجت ان تبدأ برجلک الیسری) أخرجه الحاكم وقال صحیح علی شرط مسلم ووافقه الذهبی - واته : سوئنت وایه کاتیک چو ویت مزگوت وه قاچی راست پتشمخه یت هه ره ها کاتیک هاتیته ده ر قاچی چه پ پتشمخه یت .

۷. نزاو پارانه وې دهرچوون له مزگهوت ((اللهم اني اسالك من فضلك)) رواه مسلم وزياده عند النسائي يعصلي على الرسول عند الخروج كذلك . واته : نهى خوابه من دلاوى نه زلا و به خششى خوتت ايده کم . له پويابته نيمامي نه ساني دا دهرمويت : سه لاوات له سر پښه مېر (ﷺ) ده دات له کاتي هاتنه دهره شدا .

۸. پښى خستنى قاچى چه پ له کاتي هاتنه دهر له مزگهوت هروړه له خالي شمش دا هروړوده کي نه نه سمان باس کرد .
۹. نويزى سلاوکردن له مزگهوت (تعية المسجد) پښه مېرى خړه ريستان (ﷺ) دهرمويت (اذا دخل احدكم المسجد فلا يجلس حتى يعصلي ركعتين) - متفق عليه - واته (کاتي يه کيکتان هاته مزگهوت هروړه با دانه نيشيت تاوه کو نوړکات نويزى سلاوکردن له مزگهوت ده کات)

نيمامي شافعي - رحمهتى خواى لى بيت - دهرمويت : نويزى سلاوکردن له مزگهوت له کاتي (نهى) ش دا هر درسته مه به ست له کاتي (نهى) - دواى نويزى به يانى تاوه کو پرځ دهرمويت هروړه ها کاتي وه ستنى خړ له ناوه پاستى ناسماندا وه له دواى نويزى هه سر تاوه کو خړنوا دهربيت .

هروړه ها شېخى ثيبن هه جهر - رحمهتى خواى لى بيت / ده لیت : زانايان به کده نګن له سر نه وې که نويزى سلاوکردن له مزگهوت سوننه ته .

که واته : کوی شه سوننه تانې که مسولمان جي به جي يان ده کات له چوړني بق مزگوت ده کاته (۵۰) سوننه له شه وړانګدا .

سوننه ته کانی بانګ

دياره بانګ پيښ سوننه تي هن هه روه ک نيمامي ثين ولقيم له کتبي (زاد المعاد) دا باسي کړدوه :

۱. نه وکسه ي که گوئ ي له بانګه هه رچي بانګيږ ده پلټ نه وپش وه کړ بانګيږ بيلټه وه تنها له کاتي ((حي على الصلاة)) و (حي على الفلاح) دا نه پټ به لکو ده لټ ((لاحول ولا قوه الا بالله)) رواه البخاري ومسلم .

به رهمي شه سوننه ته : نه وپه که هه رگسي جي به جي ي بکات چوړنه به هه شتي مسلک گره . هه روه ک له صحيحې مسلم دا هاتوه .

۲. سوننه وايه له دواي ووتني (اشهدان محمدا رسول الله) بلټ (وانا اشهدان لا اله الا الله وان محمدا رسول الله ، رضيت بالله ربا وبالا سلام ديننا وبمحمد رسولا) رواه مسلم واته : منيش بدل قه ناعتي ته ووم هپه و به زويان ده پلټ و به

کرده ودهش دهیسه لمینم ^(۱) که هیچ په رسترو نین جگه له خوا،
وه موحه مه د تیردلووی خواجه ، من پژای پووم به ودهی که به س
خوا په روره دگارمه و نیسلام ناین و به رنامه مه و موحه مه دیش
نیرداوی خواجه و پیغمه وامه .

به رهم و پاداشتی هم سوننته ته : نه ودهیه که هر که س بیلیت
نه وده خواي گوره له گوناحی پیشینی ده بوریت ه وده که له
صمیمی مسلم دا هاتوه .

۲. سه لآوات دان له سه ر پیغمه مبر (ﷺ) له کوتایی
بانگه که دا، وده باشر وایه که سه لآواتی نیبرامیمی بلیت ^(۲) چونکه
نه وده سه لآواتی ته واده . پیغمه مبری خوا (ﷺ) ده رمویت (اذا
سمعت المؤذن فقولوا مثل مايقول ، ثم صلوا على ، فانه من
صلى على صلاة صلى الله عليه بها عشرا) رواه مسلم . واته :
هر کاتیک گویتان له بانگ بوو نپوهش وده که بانگ بیژ بلین پاشان
سه لآوات له سهرم بدهن، چونکه بیتگومان هر که سیک په که سه لآوات
له سهرم بدات نه وده خواي گوره ده سه لآوات له سهری ده دات .

^(۱) روشی (اشهد) بهومانایه دیت که باسمان کرد نه که بهمانای شایه تی.

^(۲) سه لآواتی نیبرامیمی نه وده (اللهم صل على محمد وعلى آل محمد كما
صليت على ابراهيم وعلى آل ابراهيم انك حميد مجيد ، وبارك على
محمد وعلى آل محمد كما باركت على ابراهيم وعلى آل ابراهيم انك
حميد مجيد) .

به رسم و پاداشتي هم سوننته : نهويه که خوي گوره
ده جار صلاوات له سر نه و بنده په دندات دياره صلاواتي
خوي گورهش بې بنده که ي باسکړدن و ستايش کړنيتي له لاي
مه لايکه ته به ريزه کان

۴. له دوي صلاوات دن سوننته بلنت ((اللهم رب هذه
الدعوة التامة والصلاة القائمة ات محمدنا الوسيلة والفضيلة
وابعثه مقاما محمودا الذي وعدته)) رواه البخاري

واته : (نهی خويه خاومني هم بانگوازه ته ورو
به رپاکراوه ، و سيله و پله ي به رز به موحه مه د بيه خشه ، وه نه
پايه و مه قامه تيدا ستايش کړاوه ي که به لنت پيداوه پي ي ده)
به رسم و پاداشتي هم سوننته نهويه : که تکارکړن و شه فاعه ت کړدن
پښه مېرې (ﷺ) بې حال دل ده بيت له روژي دوايدا .

۵. پاشان هر دوعا و پارانه و يه که بيه ویت بې غزي بیکات ،
چونکه هر چي دوا بکات و دلامی ده دريتوه ه روه پښه مېرې
خوشه و يستمان (ﷺ) ده مرمویت (قل كما يقولون یعنی
المؤمنين ، فاذا انتهيت فسل تعطه)) رواه ابو داود و حسنه
الحافظ ابن حجر و صححه ابن حبان . . واته : (بانگ بیژ چي
روت توش و بلې ، و کاتیک لي بويه و دوا بک پیت ده دریت .

کړي هم سوننته تانهش که مسولمان چي به چي پان ده کات له
شه وروژيکدا ده کاته (۲۵) سوننته

سوخته‌هکانی قامهت

ئەو چوار سوخته‌تهی یەكەمی بانگ سوخته‌ته له كاتی قامه‌تیش دا بوتريت هه‌روه‌ك له هه‌توای لیژنه‌ی به‌رده‌وامی ئیكۆلێنه‌وه‌ی زانستی و هه‌توا دا هاتوو . كه‌واته كۆی سوخته‌هه‌كانی قامه‌ت ده‌كاته (٢٠) سوخته‌ت له شعور و ژێژێكا.

تێبینی / سوخته‌ته ئه‌وه‌كه‌سه‌ی كه گۆی له قامه‌ت ده‌بێت قامه‌ت بێژی ده‌لێت ئه‌ویش وه‌ك ئه‌و بیلێته‌وه ته‌نها له كاتی حی علی الصلاه ، حی علی الفلاح)) دا ده‌لێت : لاحول و لا قوه الا بالله . وه له كاتی (قد قامت الصلاة) یش دا هه‌ر ده‌لێت ((قد قامت الصلاة)) و نالێت ((انما الله وادامها)) چونكه ئه‌و نه‌رمووده‌یه لاوازه .

((سوتره‌ی به‌رده‌می نوێژ غۆین))

پێغه‌مبەری خوا (ﷺ) ده‌رموێت ((اذا صلى احدكم فليصل الى ستره وليدن منها ولا يدع احد يمر بيته وبينها)) رواه ابو داود ابن خزيمة . واته : ((ئه‌گه‌ر یه‌كێك‌تان نوێژی كرد با سوتره‌یه‌کی له پیش بێت و لێی نزیک بگه‌وێته‌وه وه‌نه هێلێ كه‌س له نێوان ئه‌و و سوتره كه‌دا تێپه‌رێت))

ئهم نه‌رمووده‌یه گه‌شتی یه له سه‌ر سوخته‌ت بوونی سوتره له كاتی نوێژدا چ له مزگه‌رت یان له مال یان له هه‌رشوێنکی تر ، وه

پیاوان و ژنان تێیدا بە کسان ، بە لام زۆرێك له نوێژ خوێنان
خوێان لەم سوننه ته پێبهش دهکەن و نوێژی سوتره دهکەن .
دوباره ئەم سوننه ته له ھەموو رۆژێكدا چەند جارێك دوباره
دەبیتهوه له گەل ھەموو نوێژه ھەرزو سوننه ته کان دا . بە لام له
نوێژی به کۆمەڵ (جماعه) دا ئیمام سوتره ی نوێژ خوێنانە .

چەند ووردە بابە تێک دەریاری سوترە

۱. سوترە بە ھەمووشتیک پەیدا دەبێت کە نوێژ خوێن لە پێش خۆی داوە نیت چ دیوار بێت یان گۆچان یان ھەموو یان ھەرشتیکێ تر ، دیارە ئەندازەی پانی بۆ سوترە نییە واتە پانی ھەرچەندبێ دەبێت .

۲. بە لایم درێژی سوترە دەبێت ئەندازەی تەختە داری بولەوی کورتان بێت واتە ئەندازەی بستیگ بێت .

۳. ماوە و بەینی نێوان پێی نوێژ خوێن و سوترە ئەندازەی سێ باسک (قراغ) بێت بە شێوەیەک بتوانیت کڕنووش ((سجود)) بە ئاسانی و ھەراخی بیات .

۴. سوترە سوننەتە بۆ ئیمام و بۆ ھەموو کەسیک کە بۆ خۆی نوێژ بکات .

۵. سوترە ئیمام بری سوترە نوێژ خوێنانیش دەکەوێت ھەر ھەڵا دروستە تێپەرێوون بە نێوان ئیمام و نوێژ خوێنان دا ئەگەر پێویست بێ .

بەرھەم و پاداشتی جی بە جی کردنی ئەم سوننەتە :

۱. بێگومان سوترە نوێژ دەپارێزێت لە یرەن و بەتال کردنەو .

۲. پاراستنی نوږځ خوږن له م لاو لاکړدن و بڼی ټاګابوون چونکه
 هاوړنی سوتره تهنھا ته ماشای سوتره که دهکات بویه بیروھڅی
 تهنھا لای نوږځه کی ده بیت .

۳. پی خوڅ دهکات بڼی نه وکسه کی که بیه ویت په ت بیت له
 بهرده م نوږځ خوږنه کوه .

نوږځه سوننه ته گاني شهو وړوځ

۱. سوننه ته پاتېه کان / واته نهو سوننه تانه کی که له گه ل نوږځه
 له رزه کان ده کړیت ((ما من عبد مسلم یصلی الله تعالی کل یوم
 ثنتی عشرة رکعة تعلوها غیر فريضة الابنی الله له بیتا فی
 الجنة او بنی له بیتا فی الجنة) رواه مسلم

واته (هر یوه نده یه کی مسلمان له شهو وړ پښتیک دا دوازه (۱۲)
 پکاتی سوننه ت بېجگ له فرهزه کان بکات نهو بیتکومان خوی
 که وړه مالتیکی له بهمهشت بڼی دروست دهکات یان مالتیکی له
 بهمهشت بڼی دروست ده کړیت) .

نهو دوازه پکاته نه مانن : چوار پکات پیش نوږځی نیوه پلډ ،
 دوو پکات له دوی ، دوو پکات له دوی نوږځی شیوان ، دوو پکات
 له دوی نوږځی خهوتنان ، دوو پکاتیش پیش نوږځی به پانی .

که واته برای خوڅه ویست ثایا جهز له مالتیک له ماله گاني
 بهمهشت ناکه یت ؟ !! سور به له سهر پاراستن و بهرده وام بوون

و نه دجام دانی ته م ناموزګاریه پیغمبره ی په وړژدانه دواژه
پکاتی سوننه ت بګه .

۲. نویژلی چیشته نگاو : دیاره نویژلی چیشته نگاو بهرامبر (۳۶۰)
خیره ، چونکه لاسه ی مړوځ له ۲۶۰ جومګه پک دیت وه هر
جومګه به ک له و جومګانه پیوستی به خیرک هیه وړژدانه بڼ
شوکرانه کردنی خوی گوره بڼ نه و نازو نیعمه تانه ، جا کردنی
دو پکات نویژلی چیشته نگاو بری ته م ۲۶۰ خیره ده که ویت
هر وده ک پیغمبره ی خوشه وستان ده فرمویت ((یصبح علی کل
سلامی من احکم صدقة ، کل تسبیحة صدقة ، وامر
بالمعروف صدقة ، ونهی عن المنکر صدقة ، ویجری عن ذلک
رکعتان من الضحی) رواه مسلم .

وانه : له سهر هر جومګه به کی هر کامیکتان پیوسته له هر
وړژندګدا چاکه به ک بکات ، جا هه موو (سبحان الله) گوته پک
چاکه به ، ده فرمان به چاکه چاکه به ، ده ږیګری له خراپه چاکه به ،
و ده دوو پکات نویژکه کاتی چیشته نگاو بیانکات بری نه مانه هه موو
ده که ویت .

هر وده ک نه بو موره ږه - په زای خوی لی بیت - ده فرمویت ((
اوصانی غلیلی بثلاث : بصیام ثلاثة ایام فی کل شهر ورکعتی
الضحی وان اوتر قبل ان انام)) - متفق علیہ - وانه
خوشه وستانه کم - مه به ست پیغمبره (ﷺ) - ناموزګاری کردم

هەسێ شت : پۆڤو گرنتی سێ پۆڤ لە هەموو مانگیك ، وە کردنی نوو رکات نوێژی چێشتنگاو ، وە نوێژی وەتر بگەم پیش ئەوێ بخەوم .

کاتی نوێژی چێشتەنگاو / دەست پێ دەکات لە بواي هەلەاتنی پۆڤ و بەرز بوونەووی بەئەندازەي - پمیک هەتاوێکو کاتی نوێژی نیو پۆڤ ، ئەندازەي چارەگە سەعاتیك پیش نوێژی نیو پۆڤ .

❖ ژمارەي پکاتەکانی : لایەنی کەم نوو پکاتە و لای زۆریش هەشت پکاتە ، هەندێ لە ژاناکانیخ دەلێن لای زۆری نیو .

۲. سوننەتی نوێژی عەسر : پێغەمبەری خوێشەوێستان (ﷺ) دەفەرموێت ((رَحِمَ اللَّهُ امْرَأَ صَالِي قَبْلِ الْعَصْرِ اَوْ بَعَا))

رواه ابو داود و الترمذی - واتە : پەرحمەت و میهرەبانی خوا لە سەر ئەو کەسەي کە پیش نوێژی عەسر چوار پکاتی سوننەت بکات.

۱. سوننەتی نوێژی شەوان ((المغرب)) : پێغەمبەری خوێشەوێستان (ﷺ) دەفەرموێت ((صَلُّوا قَبْلَ الْمَغْرِبِ قَالَ فِي الثَّلَاثَةِ مَنْ شَاءَ)) رواه البخاری واتە : نوێژیکەن پیش نوێژی شەوان ، لەجار سێیەم دا فەرمووی هەرکەسێک وویستی لێ بوو .

۵. سوننەتی نوێژی خەوتنان (العشاء) : پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێت ((بَيْنَ كُلِّ اِذَانَيْنِ صَلَاةٌ ، بَيْنَ اِذَانَيْنِ صَلَاةٌ ، بَيْنَ كُلِّ اِذَانَيْنِ صَلَاةٌ)) (قَالَ فِي الثَّلَاثَةِ مَنْ شَاءَ) - متفق عليه.

واته : له نيوان هر دوو بانګيګدا - واته بانګ وقامت - دوو پکات سوننت هه يه ، له نيوان هر دوو بانګيګدا دوو پکات سوننت هه يه ، له نيوان هر دوو بانګيګدا دوو پکات سوننت هه يه (له جاري سي بهم دا فهرمووي هرکسي وويستی لېبوو))

سوننته کانی شهو نويز

پټنه مېري خوا (ﷺ) ده فهرموي (**الفضل الصيام بعد رمضان شهر الله الحرام ، والفضل الصلاة بعد الفريضة صلاة الليل**) رواه مسلم - واته : باشترين پلډو دواي پلډووي په مه زان پلډووي مانګي موچه په مه ، وه چاګترين نويزيش دواي فهرزه کان شهو نويزه .

۱. ژماره ي پکاته کانی شهو نويز سيازده يان يانزه پکاته له گه ل دريژګرښه وي پکاته کان به تاييه تي دريژګرښه وي وه ستان - واته قورثان نذر بخويښي له پکاته کان نه ګر قورثاني له بهر يوو - (کان (ﷺ) يصلي احدى عشرة ركعة كانت تلك صلاة) رواه البخاري وفي رواية اخرى (يصلي بالليل ثلاث عشرة ركعة) رواه البخاري -

۲. سوننت واته کاتيګ هه ستا بق شهو نويز سيمواک پکات و (۱۰) تايه تي کړتايي سوره تي (ال عمران) بخويښت له تايه تي (ان في خلق السماوات والارض واختلاف الليل) تاوه ګر کړتايي سوره ته ګه .

بهست ، وه تهها بۆ لای تو گه رابهوه ، وه به یارمهتی تو له پێناوی تۆدا رۆق و دۆژمنایهتی دهکهم ، وه ههموو بێزار و هوکمیکم بۆ لای تو گیرایهوه و تو دهکهم به حاکم ، دهتهی خوابه خوشبهبه له وانهی که کردوومه و نهوانهشی دهیکهم ، وه نهوانهی به ناشکرا کردوومه نهوانهی به نهینی ، تو یهکهم کهسیت و تو کوتایی بێ تهواو بوونیت ، هیچ په رستراوینن تو نه بیئت (یان هیچ په رستراوینن جگه له تو)

۴. ههروهها سوئنه ته دهست پێ کردنی شهو نوێژ به دوو پکاتی کورت بۆ نهوهی گورج و چالاک بیئت بۆ پکاتهکانی تر ، پیغمه مبهری خوا (ﷺ) ده فرمویت (اِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ مِنَ اللَّيْلِ فَلْيُفْتَحِ الصَّلَاةَ بِرُكْعَتَيْنِ خَفِيفَتَيْنِ) روه مسلم واته : نهگه ره په کێکێکتان ههستا بۆ شهو نوێژ یا نوێژه کهی دهست پێ بکات به دوو پکاتی کورت .

۵. ههروهها سوئنه ته دوعای دهست پێ کردن ((استفتاح)) ی شهو نوێژ بخوینیت نهوهی که وارد بووه له پیغمه مبهروه (ﷺ) که نه مه (اللهم رب جبریل ومیکائیل واسرافیل ، فاطر السماوات والارض عالم الغیب والشهادة ، انت تحكم بین عبادک فیما کانوا فیه یختلفون اهدنی لما اختلف فیه من الحق باذنک انک تهدی من تشاء الى صراط مستقیم) روه مسلم .

واته : ئه ی خواجه په روه ردگاری جوړائیل و میکائیل واسرافیل ،
به دیهنه ری ناسمانه کان و زهوی زانای هه موو زانسته ناشکراو
په نهانه کان ، به راستی هه رتو بریار دده ی له نیوان په نده کانت
له وشفانه ی که جیاوازن نییدا ، خواجه پینومایم بکه له وه ی که
خیلاف و پاچایی تمیدایه له حق به ریامه تی و کرمه کی خرت ،
بنگومان تو پینومایی هه رکه سیک وویستت بی ده که یت بو پنگای
راست .

۶. سوننته دریزه بدات به پیوه وه ستان له شعو نوپژدا ،
پرسیار له پیغمبر ی خوا (ﷺ) کرا کام نوپژد زلد چاکه ؟
له رموی (طول القنوت) رواه مسلم - واته زلد وه ستان .
مه به ست له ووشه ی (القنوت)) واته : رواه ستان (القیام) .

۷. هه روه ها سوننت وایه په نا به خوی گه وره بگریت له کاتی
خویندن یان بیستنی ثابته تی سزلو بلت (اهوذ بالله من عذاب
الله) واته : په نانه گرم به خوا له سزای خوا . هه روه ها داوای
رحمت و به خشعی خوی گه وره بکات له کاتی خویندن یان
بیستنی ثابته تی رحمت به م په نکه بلت (اللهم انی اسالك من
فضلک) واته : ئه ی خواجه من دلوای له زل و به خشعت ده که م .
هه روه ها (سبحان الله) بکات له کاتی خویندن یان بیستنی ئه و
ثابته تانه ی باسی پاک ی و بنگه ردی خوی گه وره ده که ن . هه روه ک
له پیغمبر ی خورشو ویسته وه (ﷺ) گپه دراوه ته وه (.....)
یقرا مازسلا ، اذا مرایة فیها تسبیح سبح ، واذا مر بسؤال

سال ، واذا مرتعود تعوذ ...) رواه مسلم واته: پیغمبري خوا (ﷺ) قورناني به میمنی و له سرخړی ده خویند و کاتیک بگیشته به ثایته پاکو بیگردي خوی گوره (سبحان الله) ی ده کرد و کاتیک بگیشته به ثایته دلو اکړن دلوای ده کرد ، کاتیک بگیشته به ثایته په ناگړن په نای ده کرت .

❖ شه کاراته ی که ده بڼه یارمه تی ده یق مهستان یق شه و نوږ :

۱. نزاو پارانه وه

۲. زور خه وتن و دوور که ونه وه له دانیتنی شه و ږه رنگ خه وتن .

۳. ته یلو له گردن (خه تنی پیش نوږی نیوه یق به ساعتیک) یان پاش نیوه یق ته گره کړا

۴. وازمېنان له گوناح و تاوان .

۵. جیهاد کرنی نه لاس و ململانی کرنی به رده وای .

نوږی و تریش چوند سونته تیکي شه

۱. سونته ته شه که سې که سې پکات و تر ده کات له پکاتی به که م دا له دوی خویندنی فاتحه سوره تی (الاعلی) ((سبح اسم ربك الاعلی)) بخوینیت ، وه له پکاتی دوهم دا سوره تی (الکافرون)

((قل يا ايها الكافرون) بخوښت و له پکاتې سې يه م دا سوره تي
نيخلاص (قل هو الله احد) بخوښت هه روه ک له هه رموده ي
نيامي له بوداود و ترملي وابن ماجه دا هاتوه .

۲. کاتېک مه لامي دليوه سې جار بلت ((سبحانه الملك
القدس)) واته : پاکي و ښکړدي هې پاشاي پيرژد . له پړوايه تي
نيامي (الدان قطيني) دا ده هه رموت له جاري سې يه م دهنگ
به رزده کانه وه و ده لیت ((رب لا اله الا انت والروح)) واته په روه ردگاري
مه لانېکته کان و روه واته - جبرائيل - هم له رموده يه ش شيخ
له رفاووط ده لیت مه حيحه .

❖ دوو پکاتې سوننته تي پيش نوږي به يانېش چهند
سوننتېکي تاييه تي هن :

۱. په له کرمين تپيدا و دريژ نه کړنه وه ي - په مه رجيت
روکته کاني به ته وای جې به جې بکات - دايکمان عاشېشه - په زای
خواي لن بيت - ده لیت (کان رسول الله ﷺ) يصلي رکعتين
خفيفتين بين الاذان والاقامة من صلاة الصبح (متفق عليه
واته : پښه مېري خوا ﷺ) دوو پکات نوږي سووکی ، واته په له ي
- ده کرد له نيوان بانگ و قامه تي نوږي به ياني .

۲. سوننته له م دوو پکاته دا تايه تي (۱۳۶) ي سوره تي به هره
(قولوا امنا با الله وما انزل اليها ...) بخوښت له پکاتې

یه کهم دا وه له پکاتی دوهمیش دا ثابته (۵۲) ی سوره نې نالی
عبران (فلما احس عیسی منهم الکفر ..)

یان ثابته (۶۴) ی هه مان سوره (قل یا اهل الکتاب تعالوا
الی کلمة سواء) بخوینیت له ربوایه ټیکی تردا دهغه رمویت
له پکاتی یه کهم دا سوره ته (الکافرون) و له پکاتی دوهم دا
سوره ته (الاخلاص) بخوینیت .

هه ردو ربوایه ته که نیمای مسلم ربوایه ته کړدوه .

۲. پاکشان به لای پاست دا دواي ته ولېونی هم نو پکاته (
كان النبي ﷺ) اذا صلى ركعتي الفجر اضطلع على شقه
الايمن () رواه البخاري - واته : پیغه مبهري خوا (ﷺ) کاتیک دوو
پکاتی پيش نوږځي به یانی ده کرد به لای پاستیدا راده کشا .

جا کاتیک هم دوو پکاته له مالوه ده کهیت هه ولده به لای
پاستدا پابکشی ته گه راوه یه کی ټکر که میش بیت بق ته وه ی نه و
سوننه ته له ده ست نه چیت .

❖ دانیشتن و مانموه له دواي نوږځي به یانی

ان النبي ﷺ) كان اذا صلى الفجر جلس في مصلاه حتى
تطلع الشمس حسنا (رواه مسلم - واته : پیغه مبهري خوا (ﷺ)
کاتیک که نوږځي به یانی ده کرد له شوینی خوی داده نیشت تا وه کو
رږځیه جوانی و ته ولوی دمرده کهوت .

- نیما می نه وه وی ده قهرمویت (واتای ووشه ی (حسنا) له
فرموده که دا ای طلوعا حسنا ای مرقعه - به ریزونه و
ده رکه وتنی پښ .

❖ نیمه تیکي زور گه وره یه : بیگومان خوی گه وره چه ند
مه لائیکه تیکي تاییه ت کرېوه به دلاوی نزلو پارانه وه بز
نه رکه سانه ی که له مزگوتنه کان دمپننه وه و داده نیشن له پاش
یان له پیش نویزه کانه وه یادی خوی گه وره ده کن ، ثم
مه لائیکه تانه دعای خیر یان بز ده کن و به رده وام ده لئین : اللهم
اغفر له ، اللهم ارحمه واته تهی خوا به گیان لیان خوشه خوا به
گیان په حمیان پی بکه . هه روه که له فرموده دا هاتوره
❖ که وا بوو برای مسولمان ته ماشاکه و پروانه چه ند پښت
زوره لای خوی گه وره کاتیک گوږپایه لی بکه میت و بیپه رستی
نه وه بیگومان خوی گه وره مه لائیکه ته به پښه کانی تاییه ت
ده کات به نزلو پارانه وه بزت .

سوننه ته گوشتاریکانی نویژ

((سنن الصلاة القولية))

۱. خوښندنې نژای ده ست پی کردن ((الاستفتاح)) دوا ی وتنی
(الله اکبر)) ی به که می دا به سستی نویژ ، سوننه ته ثم دعایه
بخوښت (سبحانک اللهم وبحمدک وتبارک اسمک ، وتعالی جددک ولا اله

غیرک)) رواء الاربعه - واته : ئەی خوايه پاک و بێگهریت دهگرم ،
وه ناوت بهرزو پرپیت و پمپیزه وه پایهت رۆزگه و به پیزه ،
جگه له تو هیچ بهرستراوین .

یان ئەم نزایه بخوینیت (اللهم باعد بینی و بین خطایای کما
باعدت بین المشرق والمغرب ، اللهم نقنی من خطایای کما ينقی
الثوب الابيض من الدنس ، اللهم اغسلنی من خطایای بالثلج و
الماء والبرد) - رواء البخاری و مسلم -

واته : ئەی خوايه گیان من و ههله و تاوانه کاتم له بهک دوو
ربخه وه وهک چۆن پۆزهلات و پۆزناوات له بهک دوو
خستروهنه وه ، ئەی خوايه گیان له گوناخه کاتم پاکم بکه وه وهک
چۆن پۆشاکی سپی له چاک خاوین دهکریته وه ، ئەی خوايه گیان
خراب و تاوانه کاتم به تاوو به فرو ته رزه ی پهحهتت بشو

یان هه ربوعا و نزایه کی ترکه له پیتهمبره وه (ﷺ) عاتبت .

٢. په ناگرتن به خوا پیش خویندنی قورئان ((فاتبعه) بهم
پهنگه بلیت (اهوذ بالله من الشیطان الرجیم))

واته : په نا به خوا دهگرم له شهیتانی نه فرین لیکراو .

٣. ناوی خوا مینان (البسمه) ((بسم الله الرحمن
الرحیم)) .

٤. ووتنی امین نوای ته و او بوونی سوره تی فاتیه . ورشه ی

امین واته : خوايه گیان و لاممان بدهره وه .

۵. خوږندنی سوره تېک پان ټايه تېک پان چوند ټايه تېک له دوی خوږندنی سوره تی فاتیحه له دوی پکاتی نویژی به یانی و نویژی ه یانی ((الجمعه)) و هره ها پکاتی به کم و دوه می نویژی نیوه پږ و عسرو شیان و خوتنان . هره ها .

— هه مو نویزه سوننه تکان . به لام نه گره له گه ل نیمام دا نویژی کرد نویژی نیوه پږ و عسرو شوه دیسان بوی هیه و سوننه تکه له دوی خوږندنی فاتیحه سوره تېکی تر پان چوند ټايه تېکی تر بخوږنیت . به لام نه گره نویژی به یانی و شیان و خوتنان بو شوه ته نها خوږندنی سوره تی فاتیحه سوننه ته پان ه رزه .

۶. روتنی شم نزایه (مل السموات و مل الارض و ما بینهما و مل ما شئت من شی بعد اهل الثناء و المجد ، احق ما قال العبد ، و کلنا لك عبد ، اللهم لا مانع لما اعطيت و لا معطي لما منعت و لا ينفع ذا الجند منك الجند) رواه مسلم . واته:

(نهی خوی گهره سوپاس و ستایش بږ تویه پږی ټاسمانه کان و زه وی و پږی هر شتیکی بیکه که هر بیکه ی ، نهی خاوه نهی مدح و سه ناو پایه ی به رز ، شایسته ترین قسه که بنده گوتویه تی و هه مو شمان بنده ی توین نهی خواجه هیچ پږیک له به رده م به خطیبت دا نیمو هیچ که سیکیش ناتوانی شتیکی به خشی که تږ ناتوهی ، وه مال و سامان و دوه له مندی هیچ خاوه ن مال و دوه له مندی له به رانبر ده سه لاتی تږا دادی

نادات و فریای ناکه ویت) ، له دواى هه ستانه وه له رکوع و له دواى
ووتنى (سمح الله لمن حمده ربنا لك الحمد حمدا كثيرا طيبا
مبارکافيه) .

۷. زیاتر له په کجار خویندنى زیکره کانی رکوع و سجود.

۸. ووتنى (رب اغفرلى رب اغفرلى) له نیتوان هه ردوړ سوجه کاند

۹. دواو پاپانه وه له دواى خویندنى ((تحیات)) به م په نکه
بلیت ((اللهم انى اعوذ بك من عذاب جهنم ومن عذاب القبر
ومن فتنة الحيا والمات ومن فتنة المسيح الدجال)) رواه
البخارى ومسلم .

واته : نهى خوابه په ناده گرم به تر له سزای نلزه خ و نازارو
نه شکه دجهى گزړ و له به لای زیان و مودن و له خرابه ی به لای
مه سیمى ده جال .

• سونته واپه که نوږځ خوین له کاتى کرنووش (سجود)
دا ته نها (سبحان ربى الاعلى) نه خوینیت به لکو چاکترواپه دوا
و پاپانه وه نذر بکات چونکه له کاتى کرنووش دا به نده نذر
نزیکه له خواى گه ورموه هه روه ک پیتهمبرى خوا (ﷺ)
ده رمویت (اقرب ما يكون العبد من ربه هو ساجد فاكثروا
عليه من الدعاء) رواه مسلم واته : به نده له کاتى کرنووش
بردن دا له هه مووکات و حالیک له خواى په روه رنکاره وه نزیکره
جاندز نییدا بپاړنه وه .

دیاره نزاو پارانه وهی نذر ساتون له پیغه مېرموه (ﷺ) له کاتی کړنوش دا هرک سیک ناره زوی شماره زېوونی هېه بانه ماشای کتیبی (حصن المسلم) ی شیخ **له خطائی بکات** که کراوه به کوردی به ناوی (قه لای موسولمان))

❖ هه مو سوننته گوشتاری په کان له هه مو پکاتیکدا دووباره ده بیته وه جگه له نزی ده ست پی کړن (الاستفتاح) نه بیت نه نها له پکاتی په کم دا ده وتریټ ، هه روه ها نزی دواي نه حیاتی کرتایی .

که وانه کزی سوننته گوشتاری په کان له نویزه فه رزه کان دا ده کاته (۱۲۶) سوننت .

— نه گه ر بلین له هر پکاتیکدا هه شت سوننت دووباره ده بیته وه . وه له نویزه سوننته ته کان دا که (۲۵) پکاتن - به شه نوېژ و دووپکاتی نویژ چیخته نګاوه وه له شه و و پکاتیکدا ده کاته (۱۷۵) سوننت ، وه جاری واهه په زیاتر ده کات نه گه ر ژماره ی پکاته کان زیاتر بکات .

به لام نهو سوننته گوشتاریانه ی که دووباره نابشه وه - که دوان کزی نه وانیش ده کاته (۱۰) سوننت له فه رزه کاند، وه له نویزه سوننته ته کاند ده کاته (۲۴) - جگه له شه و نویژ و چیخته نګا و سلوی مزګه وت - سوننت . وه جاری واش هه په زیاتر ده کات به پی ی زیاتر کرنی نویزه کان .

سوننه ته کردار پېه کانی نويز

١. بهر زکړنه وهی هر دوو ده ست له کاتی (الله اکبر) ی دابستان دا (تکبیرة الاحرام))

٢. بهر زکړنه وهی هر دوو ده ست له کاتی چوون بڼ پکړخ.

٣. بهر زکړنه وهی هر دوو ده ست له کاتی بهر زکړنه وه له پکړخ.

٤. هر وده له کاتی هستان بڼ پکاتی سی په م ټگر نويزه که دوو نه حیاتی تپیدا بوو

٥. نوو ساندنی په نجه کان به په که وه له کاتی بهر زکړنه وهی ده ستدا .

٦. ناو له پی دهستی پوویکاته پروگه (قبله) وه په نجه کانی دریزکاته وه و نه یان نوشتیتیتته وه

٧. دهسته کانی بهر زکاته وه بڼ ناستی شانی یان نه رمایی کوی.

٨. دانانی دهستی راستی له سر دهستی چه پ یان گرتنی مه چه کی دهستی چه پ به دهستی راستی له کاتی خویندنی فاتحه دا

٩. پوانین بڼ شوینی کړنوش بردن .

١٠. لیک جیا کړنه وهی هر دوو پی و به یین خستنیان له کاتی وهستان دا ټه نلزه ی بستیک نه وه ک ټور بلاویان بکاته وه .

۱۱. بەھىمىنى و لەسەرخۇل خويىندىنى ئايەت و ئىكرەكان و
بىركىرنەۋە لە ماناكانيان .

❖ سۆننه تەكلىپى پەيغەمبەر ﷺ

۱. گىرتىنى ئەزىزىكان بە دەست و پىلاكرىنەۋەى پەجىبان .
 ۲. ئاستىكرىنەۋەى پىشتى لەكاتى پەيغەمبەر ﷺ دا بەرىكى و تەۋابى .
 ۳. جىياكرىنەۋە و پىلاكرىنەۋەى قۇلەكانى لەم لاۋلاى خۇى .
- ❖ سۆننه تەكلىپى پەيغەمبەر ﷺ
۱. جىياكرىنەۋە و پىلاكرىنەۋەى قۇلەكان لەم لاۋلاى خۇى .
 ۲. جىياكرىنەۋەى سىكى لە پانەكانى .
 ۳. جىياكرىنەۋەى لاقەكانى (قاچەكانى) لە پانەكانى .
 ۴. جىياكرىنەۋەى ئەزىزىكانى لە يەكتەر لەكاتى كىرپوش دا .
 ۵. رىك راگىرتى پىيەكانى .
 ۶. دانانى ھەرىۋە لەپى دەستى لە سەرزەۋى و لكاندىنى پىۋە .
 ۷. قايم كىرنى پىيەكانى بەرزەۋى يەۋە و نەجۋەلاندنى .
 ۸. دانانى دەستەكان لە ئاستى شاك يان گوى .
 ۹. كىرنەۋەى دەست بەرىكى و نەنوقاندنى .
 ۱۰. پىلاۋنە كىرنەۋەى پەنجەكان و نوساندنىيان بە يەكتەرە .
 ۱۱. دانانى دەستەكان بە ئاست و رىكى رەۋگە (قىلە)

❖ چهند سوننه تيك له نيوان هردوو كړنوش دا (سنن بين السجدتين) .

- دو جوړ دانيشتن مهيه له نيوان كړنوشه كان دا
- ۱- جوړى په كه م پى ى دهوتريت (**الاقعام**) شويش نه وه په كه هردوو پيپه كان به رزكاته وه و له سهر پاژنه كانى پى ى دانيشيت
 - ب- الاقتراش : نه وه په پى ى پاستى به رزكاته وه و پى ى چه پى رابخوا و له سهرى دانيشيت .
- پيغه مبهري خوا (**المناسك**) نه م دانيشتنه ى و دريژ ده كرده وه نذر جار و ده زانزا كه له يادى چوه .
- ❖ دانيشتنى پشودان (**جلسة الاستراحة**) نه مېش برينى به له دانيشنيكى كه م له نواى كړنوشى دوهم له پكانى په كه م و سى به م نا كاتى مه ستانه وه يق پكانى دوهم و چواره م وه هيچ نزاو پارانه وه په كى تييدا نى به .

سوننه ته كانى ته حياتى دوهم .

- سى جوړ دانيشتن مهيه له ته حياتى دوهم يان كوتايى :
- ۱ . پى ى پاستى به رزكاته وه و له زهوى بچه قينيت وه پى ى چه پيشى له ژير لاقى پاستيه وه در بكات و له سهر صمتى چه پى دانيشيت .

ب . وهك يه كه م وايه تهنه نه وهنده جياوازي هه يه كه له م
جړه يان دا پي ي پاستي به رزناكاتو به لكو دايدنه نيت به و
ناستنه ي كه پي ي چه پي پور تيكرووه .

ج . پي ي پاستي وهك جوري به كه م داده نيت و پي ي چه پيشي
ده خانه نيوان پان و لاقې راستيووه

۱. دانانې هه ريوو ده ستي له سهر پانه گانې : ده ستي پاستي
له سهر پاني پاستي و ده ستي چه پيش له سهر پاني چه پي و په نجه گانې
بنوسيتيت به يه كه وه و به بينيان نه خات و پايان خات .

۲. نامازه كرين به په نجه ي شايه تمنې له كاتي ته حيات دا
له سهره تاوه تاوه كو كرتايي ، هه موو په نجه گانې پي كه وه
بنوسيتيت و په نجه گه وره كهي له سهر جو مگي په نجه ي
ناوه پاستي دابني و نه ماشاي په نجه ي شايه تمنې بكات كه
نامازي پي كرووه .

۳. ناوردانه وه به لاي پاست و چه پ دا له كاتي سه لام دانوه .
كه وا بوو سوننته كرداريه كان (۲۵) دانن و له هه موو پكاتي كدا
دوباره ده بنه وه ، كه واته كزي شو (۲۵) سوننته تانه له نوپزه
نهره كان دا ده كاته (۴۲۵) سوننته . وه له نوپزه سوننته كان دا
ده كاته (۶۲۵) سوننته له شورو پورې كدا . وه ده كاته زياتر
نه كره پكاتنه كان زياتر ين .

هه روه ما هه ندي له و سوننته تانه ي كه پاسمان كرد يه كجار پان
دوچار هه ن له هه روه رزي كدا كه نه مانن :

۱. ده ست بهر زکړنه وه له کاتي (الله اکبر) دا به ستن (الاحرام) دا .

۲. ده ست بهر زکړنه وه له کاتي هه ستان بهر پکاتي سى به م له نويزانه ي که دوو ته حياتن .

۳. نمازه (اشاره) کړدن به په حجه ي شايه تمان له کاتي ته حيات دا .

۴. ناوړدانه وه به لای راست و چې له سه لامدانه وه دا .

۵. دانيشتنى پشورودان (جلسته الاستراحة) که دوو جاره له نويزه چوار پکاتيه کاندې و به له جاره له نويزه کاني تروا

۶. (التورك) بريتي په له وه ي که پي ي راستى بهر زکاتنه وه و نورکي په حجه کاني بچه قينيت بهر زه وي په وه و قاچي چې پي بخته ژير لاقى راستيه وه و له سه رسمتى دانيشتيت له سه رزه وي .
نه مهش له ته حياتي دوو هم دا ده کات له نويزانه ي که دوو ته حياتي تييدايه .

کوى هم سوخته تانهش (۳۴) سوخته ده کات له نويزه نه رزه کان دا و (۴۸) يش له نويزه سوخته ته کان دا له شه و رزکدا .

که واپور برآي مسولمان هه ولېده نويزه که ت جوان بکو بيرازينه وه به م سوخته ته کرداري و گرفتاريانه تاوه کو پاداشتي نقد و هرگري لای خواي گوره و پلهو پايت بهر زيت .

پوونکرښه وه يه ک : نيمامي شين ولقيم ده لټيت : په نده دوو
 ډاوه ستاني هميه له بهر ده ستي خواي گه ورده ، ډاوه ستانيک له
 موږډا و ډاوه ستانيکيش له ږځي دواي دا ، جا هرکس
 ډاوه ستاني يه که مي ته و او وړيک پټک بيت نه وه ډاوه ستاني ږځي
 دوايشي بق ناسان ده بيت ، به لام نه گه رکس يک ډاوه ستاني نه م
 دونيای ناته و او و که م و کوپ بيت يان هر نه يکات نه وه بيگومان
 ده ستاني دوا ږځي قورس و گران ده بيت .

سوننه ته گاني دواي نوږه فهرزه گان

۱. سى جار ووتنى (استغفر الله)) ويه ک جاريش (اللهم انت
 السلام ومنك السلام تباركت يا ذا الجلال والاكرام) - رواه مسلم
 - راته : نهى خوايه تل سه لاميت و سه لاميش لاي تقيه ، مباره ک و
 پيرځيت نهى پايه به رزو به ده سالات و خاوه نى ږي .

۲۱. (لا اله الا الله وحده لا شريك له ، له الملك وله الحمد
 وهو على كل شى قدير ، اللهم لا مانع لما اعطيت ولا معطي لما
 منعت ولا ينفع ذا الجند منك الجند) رواه البخاري ومسلم - يه ک
 جار واته : (هيچ پرستراونين جگه له خواي گه ورده ، تا ک و
 ته نيايه هيچ هاويه ش و هاوه لى نيه ، هر چي مولک و سو پاس و
 ستايشه هر بى نه وه به سره موو شتيگدا توانا ډاره ، نهى
 خوايه هيچ ږيگرو به ريه ستيگ نيه بى نه وهى که نه ييه خشيت وه

هیچ به خسته ریکش نییه بڼ نه وهی دهیگریته وه ، وه پایه به رزی و ده له مندی هیچ سووښکی نییه بڼ خاوه نه کی له پایه به رزی و ده له مندی تو (

۳. (لاله الاالله وحده لا شریک له ، له الملك وله الحمد وهو على كل شی قدير ، لاحول ولا قوه الا بالله ، لاله الاالله ولا نعبد الاياه له النعمة وله الفضل وله الثناء الحسن ، ولاله الاالله مخلصین له اللین ولوکره الکافرین) رواه مسلم

واته (هیچ په رسترونین جگه له خوا ، تاك و نه نیایه و هیچ هاوېش و هاوېلی نییه ، هرچی مولك و سوپاس و ستایشه هر بڼ نه و به سهره موو شتیكا تولا ندره ، هیچ لاندن و گوپان و هیزك نییه مه گره به خوا نه بیټ ، هیچ په رسترونین جگه له خوا ، وه جگه له و هیچ ناپه رستین ، هرچی نازو نیعمت و چاکه مه په بڼ نه وه و ستایشی جوان و چاکیش بڼ خویته تی ، هیچ په رسترونین جگه له خوا نییه ت پاك و دلسوزین بڼ نه و عمل که چی و ښنداریش هر بڼ نه وه هرچی بیباوه پان پېیان ناخوښ بیټ .

۴. سی وسی جار (سبحان الله) و (الحمد لله) ، جارتیکش (لاله الاالله وحده لا شریک له ، له الملك وله الحمد وهو على كل شی قدير) رواه مسلم

۵. (اللهم اعنی على ذكرك وشكرك وحسن عبادتك) رواه ابوداود و النسائی په ك جار واته : ښی خویبه یارمه تیم بده له سهر زیکرو یادکردنت و شوکرانه کردنت و جوان عبادت کردنت .

۶. (اللهم انى اعوذبك من الجبن ، واعوذبك ان اردالى ارفل العمر ، واعوذبك من فتنة الدنيا ، واعوذبك من عذاب القبر)
رواه البخارى - په ك جاز .

واته: (ئه ې خوايه من په نات پيډه گرم له ترسنگي ، وه په نات پيډه گرم به تر كه بكومه تهمني بې توانايي وپه ككه ونيوي ، وه په نات پيډه گرم له خراپه و فيتنه ې دنيا ، وه په نات پيډه گرم له سزاي گرځ)

۷. (رب قننى عذابك يوم تبعث عبادك) واته (په روه رډگار له سزاي خوت همپاريژه له وړژده كه به نده كانت زيندو ده كه پته وه . به راڼي كوي ماليك ده له رمويټ : (كنا اذا صلينا خلف رسول الله (ﷺ) احببنا ان نكون عن يمينه ، يقبل علينا بوجهه ، فسمعته يقول (رب قننى عذابك يوم تبعث - تجمع - عبادك) رواه مسلم - واته : نيمه كانتيك له پشني پيغه مېره وه (ﷺ) نويزمان ده كرد پيمان خوش بوو له لاي راستي پيغه مېره وه بين ، پاشان كه ته واو ده بوو شاوړي ده دايه وه و پوي نينه كرين ، گويم لايبو ده يفرمو - واته : پيغه مېر (ﷺ) ئه ې په روه رډگار همپاريژه له سزاي خوت له وړژده كه به نده كانت زيندو - كړ - ده كه پته وه -

۸. خوښدني سوره تي ثيخلاص (قل هو الله احد) و سوره تي نه لقي (قل اعوذ برب الفلق) و سوره تي ناس (قل اعوذ برب الناس) په كي په كجار دواي هم مو نه رزه كان به لام دواي نويزي

به يانی و نوښی شیوان سنی جار . هه روهك نیمامی شه بو دلود و
تړمندی و نه سانی گټراوینته وه .

۹. خویندنی ثابتهی لکورسی به کجار . نیمامی نه سانی
گټراوینته وه .

۱۰. (لا اله الا الله وحده لا شريك له ، له الملك وله الحمد
يعني ويميت وهو على كل شيء قدير) ده جار دواي نوښی
به يانیان و شیوان . نیمامی تړمندی گټراوینته وه .

۱۱. کړنی هم و یرو زیکرانه به په نجهکان .

۱۲. خویندنی هم زیکو دوعایانه له شوپنی خوی واته نه و
شویندی که فره که ی لیکر دوه .

* کزی هم سوننه تانهش که باسماں کرد له دواي نوښه
فره کهان نه گهر جی به جی بکړیت ده کاته (۵۵) سوننت . وه
له نوښی به يانی و شیوان دا زیاتر ده کات .

به رهم و پاداشتی جی به جی کړنی هم سوننه تانه دواي هه موو
فره زک و پاریزگاری لیکر دنی :

۱. له شمو ورؤژکدا (۵۰۰) خیرو چاکه بق مسولمان دهنوسریت
نه گهر پاریزگاری له م سوننه تانه بکات له دواي هه موو نوښه
فره کهان ، چونکه پښتېمبهړی خورشه ویست (ﷺ) دهغه رمویت ()
کل تسبیحة صدقة وکل تکبيرة صدقة ، وکل تعميده صدقة ،
وکل تهلیلة صدقة) رواه مسلم - واته (هه موو) سبحان الله ((و
(الله اکبر)) و ((الحمد لله)) و

((لا اله الا الله) يَه كَ خِيَرَو چَاكَه يَه كى هَ يَه)).

ب / تَه كَر هَر مَسْوَ لَمَانِيَك پارِيْزْ كَارِي لَه م زِيكِر و وِيرْدَانَه بَكَات
 تَه وَه (۵۰۰) دَرَه خَتِي لَه بَه هَشْت بَق دَه پَوِيْت لَه هَر شَو و
 پَرِيْزْ كَدَا ، جَارِيْ كِيَان پَيَقَه مَبَرى خَوَا ﴿﴾ بَه لَای تَه بَو مَوْرَه يِرَه دَا
 تَيَبَه يِي لَه كَانِيْ كَدَا نَه مَامى دَه نَاشْت ، پَيَقَه مَبَرِيْش فَرَمَو (يَا
 اَبَاهِرِيْرَه اَلَا اَدْلِك عَلٰى غُرْسِ خَيْرْلِك مِنْ هَذَا ؟ قَالَ : بَلٰى
 يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ) قَالَ : قُلْ سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ وَ لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ
 وَاللّٰهُ اَكْبَرُ ، يَغْرِسْ لَكَ بِكُلِّ وَاحِدَةٍ شَجَرَةً فِى الْجَنَّةِ) رَوَاهُ ابْنُ
 مَاجَه وَ صَحِيْحُهُ الْاَلْبَانِى - وَاتَه (تَا يَه لَه نَاشْتِي تَه و نَه مَامَه چَاكِرَو
 بَاشْتَرْت پِيْ بَلِيْم ؟

تَوِيْش : رَوْتِي بَه لَای تَه پَيَقَه مَبَرى خَوَا ! فَرَمَوِي : بَلٰى
 پَاكِي و بِيْگَه رَدِي بَق خَوَا ، و سَوْپَاس و سَتَايش بَق خَوَا و مِيْج
 پَه رَسْتَرَاوِيْن تَه نَهَا خَوَا ي گَه رَه نَه بِيْت ، خَوَا گَه رَه تَرَه ، تَه وَه
 بَه هَر يَه كِيْكَ لَه مَانَه دَرَه خَتِيْكَت لَه بَه هَشْت دَا بَق دَه پَوِيْت .

ج. هَر كَه سِيْكَ بَه رَدَه وَا مَ بِيْت لَه خَوِيْشْدَنِي تَا يَه تِي لَكُورْسِي دَوَا ي
 هَه مَو رُوِيْزِيْ كِي فَرِز ، تَه وَه مِيْج شَتِيْكَ نَابِيْتَه پَرِيْزْ كَارِي لَه چَوْرَه بَه
 هَه شَتِي دَا .

د. هَر كَه س پارِيْزْ كَارِي لَه م سَوْنَه تَه تَانَه بَكَات و بَه رَدَه وَا مَ بِيْت لَه
 سَه رِيَان تَه وَه گُونَا ح و تَا وَا نَه كَانِي دَه وَه رِيْت تَه كَر بَه وِيْتَه ي كَه نِي
 دَه رِيَا ش بِيْت . هَه رَوَه ك لَه صَحِيْحِي مُسْلِم دَاهَا تَوَه .

۵. دهست خه پڻ نه بیون و سه رشوڻ نه بیون له دنیا و دوا پڻ دا
 بڻ هرکه سیک به رده وام بیت له سه رگرنی هم زیکو دوعا یانه له
 پاش مه موو نوڻژکی غرن. پیغه مبرمان (ﷺ) ده فرمویت (**معقبات لا یغیب قائلهن وذكر هذه التسمیعات ...**) رواه
 مسلم واته : (نه و زیکو ویردانه ی نوای نوڻژ غره کان
 خاوه نه که یان بی هیواو ده ستخه پڻ تابیت)
 و - پرکردنه وهی شه و کم و کوپانه ی که له نوڻژه که دا پوی
 داوه .

چهند سوننتیک که له به یانیان و یتوران دا دهوتریت

(**سنن یقال فی الصبح والمساء**)

۱. خویندنی نایه تی لکورسی . پیغه مبری خوشه ویستمان (ﷺ)
 (ده فرمویت (هرکه سیک به یانیان نایه ته لکورسی بخوینیت له
 شه پی جنزکه ده پاریزیت تاوه کو یتواره ، وه هرکه سیک یتواره
 بیخوینیت له جنزکه ده پاریزیت تاوه کو به یانی) - نیمامی
 نه سائی پویایه تی کردوه و شیخ نه لبانیش به صحیحی داناه .
۲. خویندنی سورته تی ثیخلاص (قل الله احد) و فله ق (قل
 اهوذ برب الفلق) و ناس (قل اعوذ برب الناس) هریه کی
 سی جار .

به رهه م و پاداشتی ئەم زیکره (ههركه سێك به یانیان و نیواران
سێ جار بیان خوینیت بێ نیازی دهكاته له ههموو شتیك) ئیمامی
نهبو داود قهزملی ریوایه تیان کردوه .

۲. (اصْبَحْنَا وَاصْبِحْ ^(۱) الْمَلِكُ لِلَّهِ ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ، اللَّهُ الْمَلِكُ وَلَهُ الْعِزُّ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
، رَبِّ اسْأَلْكَ خَيْرَ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَخَيْرَ مَا بَعْدَهُ ^(۲) ، وَاعُوذُ بِكَ
مِنْ شَرِّ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ ، رَبِّ اعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُسَلِ
وَسُوءِ الْكِبَرِ ، رَبِّ اعُوذُ مِنَ عَذَابِ النَّارِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ) واته ((
به یانیمان کردوه و ههرجی موڵك ههیه می خوابه ، وه ستایش بێ
خوا ، جگه له خوا هیچ په رستراو نین ناکو هیچ هاویه شی نی یه ،
ههرجی موڵك سوپاس و ستایشه هه ر بێ ئه وه ، وه ئه و به سه ر
هه موو شتیكا توانا داره ، ئه ی په روه ر دگام دلاوی خێرو چاکه ی
ئەم پۆژه و خێرو چاکه ی دوا ی ئەم پۆژه شت لێ ده که م وه په نات
پێده گرم له خراپه و زیانی ئەم پۆژه و خراپه و زیانی دوا ی ئەم
پۆژه ، ئه ی په روه ر دگام په نات پێده گرم له ته نه به لێ و خراپ
په ربوون ، ئه ی په روه ر دگام په نات پێده گرم له سزا و نازاری
ناگری دۆزه خ و سزای گوێ)) .

(۱) به لام نیواران ده لێت (امسینا) له جیاتی (اصبحنا) .

(۲) دیاره نیواران ده لێت : اسألك خير ما في هذه الليلة وخير ما بعدها .
له جیاتی (اسألك خير ما في اليوم وخير ما بعدها)

۴. (اللهم بك أصبحنا وبك أمسينا ، وبك نحيا وبك نموت ، واليك النشور) رواه الترمذی .

به لām له ئیوارامدا ده لایت (اللهم بك أمسينا ، وبك أصبحنا ، وبك نحيا ، وبك نموت ، واليك المصير) .

واته نهی خواجه به تر به ایمان کړوه و به تر ئیوارامان لېداهات و هر به تر ده ژین و به ترش دهمرین و گراندهش هر لای تزیه .

۵. (اللهم أنت ربی ، لا اله الا انت ، خلقتی ، وانا عبدك ، وانا على عهدك ووعدك ما استطعت ، اعوذ بك من شر ما صنعت ، ابوء لك بنعمتك على ، وابوء بذنبي ، فاغفر لي ، فانه لا يغفر الذنوب الا انت) رواه البخاری .

واته (نهی خواجه تر پړوه رڼکاری منی ، جگه له تر هیچ پړستراونین ، پروستت کړووم ، و دمنیش به ندهی تړم ، و دمن مه تا له توانام دایه هر له سر په ایمان و به لینی تړم ، په نات پېده گرم له خړاپه نه ودهی که کړوومه ، دان به چاکه ی تړدا دینم له سرم ، و د دان به گونامه کانم دینم ، جا لیم بیوړه ، بېگومان جگه له تر هیچ کهس له گوناح و تاوان نابوړی

بهره می لاهم نزلایه / هر که سیک ئیواران به په قینه وده بیخوینیت و نه و شوه بمرت شوه ده چیت به هه شته وده ، هر وده له به ایماندا .

۶. (اللهم اني اصيبت ^(۱) اشهدك واشهد حملة عرشك وملائكتك وجميع خلقك انك انت الله لا اله الا انت وحدك لا شريك لك وان محمدا عبدا ورسولك) - رواه ابوداود والنسائي - چوار جار .

واته (نهی خواجه من به یانیم کرده وه ، تر ده کم به شامید هه روه ها مه لگزانى عرشت ^(۲) و مه موومه لایکه ته کانت و مه مور دروستکاره کانت ده کم به شامید که به س بق خوابت و هیچ پرستاروین به حق جگه له تر تاك و ته نیای و هیچ هاو به شت نییه ، و بیگومان موحه مه دیش به نده و پیغه مبه ری تویه) .

۷. ((اللهم ما اصبیح بی من نعمة او باحد من خلقك فامنك وحدك لا شريك لك فلك الحمد ولك الشكر) - رواه ابوداود و النسائي -

واته (نهی خواجه هه رچی ناز و نیعه تیک هه یه به سه رموه له لا به ن تروه یان له لایه ن به کیک له دروستکاره کانت هه نه وه مه مووی له تروه یه تاك و ته نیای و هیچ هاو به شت نییه و هه رچی سوپاس و ستاتیش و شوکرانه هه یه بق تویه) .

^(۱) نیواران له جیاتی (اصيبت) ده ئیت (اصيبت) .

^(۲) مه به ست شه و مه لایکه ته به ریژانه یه که عه رشی خوای گه روه مه لده گرن .

له بهر مه کانی هم زیکره (هرکه سیک به یانیاں بیخونیت نه وه شوکرانه ی شو پږه ی به جی میناوه ، وه هرکه سیک ښواران بیخونیت نه وه شوکرانه ی نه شو شوه ی به جی میناوه) هروک له هر موده که دا هاتوه .

٨. (اللهم عافيني في بطنى ، اللهم عافني في سمعي ، اللهم عافني في بصري ، لا اله الا انت ، اللهم انى اعوذ بك من الكفر والفقر واعوذ بك من عذاب القبر لا اله الا انت) سى جار . رواه ابوداود واحمد - واته : (نهى خوابه ساغى و سلا متى بخه ره لاشه موه ، نهى خوابه ساغى و سلا متى بخه ره گوپکانه ره ، نهى خوابه ساغى و سلا متى بخه ره چاوه کانه ره ، هیچ پرستراونین جگه له تق ، نهى خوابه من په نات پیده گرم له بى باوه پى و نه بوونى ، وه په نات پیده گرم له سزای گزپ هیچ پرستراونین جگه له تق) .

٩. (حسبي الله لا اله الا هو عليه توكلت وهو رب العرش العظيم) حوت جار - اخرجه ابن السنن مرفوعا و ابوداود موقوفا - واته (خوام به سهو هر نه ویش پاریزه رو پشتیوانی منه هیچ پرستراونین جگه له و ته نها پشتم به و به ستووه و نه ویش خاوه و په روه رډگاری عرشى مه زنه) .

له بهر مه کانی هم زیکره : (هرکه سیک به یانیاں و ښواران حوت جار بیخونیت نه وه خوای گه وړه بى نیازی ده کات له هه موو کارو پارټکی دنیا و دوا پلاژدا) هروک له هر موده که دا هاتوه .

۱۰) اللهم اني اسالك العفو والعافية في الدنيا والاخرة ،
 اللهم اني اسالك العفو والعافية في ديني ودنياي واهلي
 ومالي ، اللهم استر عوراتي ، وامن بوجعاتي ، اللهم احفظني من
 بين يدي ومن خلفي وعن يميني وعن شمالي ومن فوقي ، واعوذ
 بعظمتك ان اغتال من تحتي (رواه ابو داود ابن ماجه -

واته)
 ټهې خوايه من داواي ليڅو شېبون و ساغي و سلا مېتيت
 ليد هكهم له دنيا و دوا پورېدا ، ټهې خوايه من داواي ليڅو شېبون و
 ساغي و سلا مېتيت ليد هكهم له دين و زين و خيژان و سامان و
 مالم دا ، ټهې خوايه عېيم و كهم و كورپه كاذم بېڅشه ، وه ترس
 و بيم لابه و ناراسيم پېښه خشه ، ټهې خوايه بيماريزه له بهردهم و
 پشتموه وه له پاست و چه هموه ، وه له سه رومه وه ، وه په نا
 ده گرم به كه وړه ديت له خسته بېرېم و تيا بېم له خاوره وه .

۱۱) اللهم عالم الغيب والشهادة فاطر السماوات والارض ،
 رب كل شي ومليك ، اشهد ان لا اله الا انت ، اعوذ بك من شر
 نفسي ومن شر الشيطان وشركه ، وان اقترب على نفسي سوءا
 او اجره الي مسلم (رواه الترمذي وابوداود . واته) ټهې خوايه
 زاناي په نهاني وناشكرا ، په نېټه نري ناسمانه كان و زه وي ، ټهې
 په يوه رېځگر و خاوه ن پادشاهي مه مور شتيك ، به دل يه قينم مه په و
 به زوبان ديليم و به كرده و دس ده يسه لميتم كه جگه له تر هېچ
 به رسترونين ، په نات پيد هكرم له خراپه ي نه قسم وه له خراپه ي

شه پتان و هاروبه ش برپار دانی ، وه خراپه يه ك به سه رخوم دا بهينم
يان تووشی مسولمانتيکی کم) .

۱۲. (بسم الله الذي لا يضر مع اسمه شيء في الارض ولا في
السماء وهو السميع العليم) سى جار . رواه ابو داود و الترمذی و
ابن ماجه و احمد . واته (به ناوی شه خولپه ی که له گه ل ناوی شه
دا هیچ شتیک له زهوی و ناسمان زیان ناگه یه نیت ، وه شه بیسه رو
زانپه) .

له بهر مه کانی شه زیکره (هر که سیک به یانیان و نیواران سى
جار بیخونیت شه هچ شتیک زمانى پیناگه یه نیت) هروه که له
فرموده که دا هاتوره .

۱۳. (رضیت بالله رباً و بیا لاسلام دیناً و بمحمد (ﷺ) نبیاً)
سى جار - رواه ابو داود و الترمذی و النسائی و احمد -

واته (رازی پووم که بهس خوا پهروه ریکارمه و نیصلام دین و
به نامه مهر موحه دیش (ﷺ) پینه مبرمه) .

له بهر مه کانی شه زیکره / (هر که سیک به یانیان و نیواران سى
جار بیخونیت شه حقه له سر خوی گوره که له پږی قیامت
دا پارزی بکات) هروه که له فرموده که دا هاتوره .

۱۴. (یا حی یا قیوم برحمتك استقیث اصلاح لی ثانی کله
ولا تکلنی الی نفسی طرفه عین) - رواه احاکم و صعه و وافه
الذهبی - واته (شه زیندوی بهر ده و لم ، شه پاکری مه مور
دروستکاره کان ، دلاوی فریا که وقتت لیده کم به ره حمه تی خوت ،

مه موو کارو باره کانم بق چاک و ناسان بکه و مه مده ره دهستی
نه قسم ماوهی چاوپهرو کاندنیکیش بیت) .

۱۵. (اصبعنا علی فطرة الاسلام و کلمة الاخلاص و دین نبینا
محمد و ملة ایینا ابراهیم حنیفا مسلما و ما کان من المشرکین)
رواه احمد - واته (به یانیمان کرده وه له سه رقیتره تی ئیسلام
وه له سه رو شهی دلسۆزی و ئیخلاص - که شه هاده ته - وه له سه ر
دینی پیغه مبه زمان موحه ممه د(ﷺ) ، وه له سه ر پتیازی باوکمان
ئیبراهیم که له سه ر حق بووه و له هه موو خراپه یه ک لایداوه و
مسولمان بووه و له هاویه ش پهیدا که ران نه بووه) .

۱۶. (سبحان الله و یحمده) سه د جار . رواه مسلم - واته (پاکی
و بیگ ردی بق خواجه سوپاس و ستایش بق شهوه) .

له به ره مه کانی ئەم زیکره (هه رکه سیك به یانیان و ئیواران سه د
جا بیلێت شهوه هیچ که سیك له پێشی نوایدا نایات به چاکه یه ک
وه کو شهوه نه گه رییه کیک بیلێت شهوه گوناح و تاوانه کانی
ده وه ریت نه گه ره به وێنه ی که فی ده ریاش بیت .

۱۷. (لا اله الا الله وحده لا شریک له ، له الملك وله الحمد وهو
على کل شی قدير) سه د جار - به یانیان : رواه البخاری و مسلم
به ره مه کانی ئەم زیکره : (هه رکه سیك ۱۰۰ جار بیخوینیت له
پێژنکدا شهوه ئەم پاداشتنه ی بق ههیه : .

۱. به وێنه ی ئازاد کردنسی ده به نده وایه .

۲. سه د خێرو چاکه ی بق ده نو سرت

٣. ســـه د تـــاوان و گونـــاهي لـــيدـــه وه ريت .
 ٤ . له شه پتان ده پاريزيت نه و پږه تاوه کو نيواره ده کاته وه
 مه روه ک له فـرمووده کـدا هـاتـوه .

١٨ . (استغفرالله واتوب اليه) سه د جار له پږي کدا . رواه البخاري ومسلم .

١٩ . (اللهم اني اسالك علما نافعا ورزقا طيبا وعيلا متقبلا)
 به پانيان . رواه ابن ماجه

واته (نهی خوايه من دلوای زانياري به سوود و پږي حلال و پاک و کرده وي و هر گيراوت لیده کم) .

٢٠ . (سبحان الله وبهيمه ، عـلـم خـلقـه و رضا نفسـه ، و زنة عرشـه و مـداد کـلـما ته) سـی جار . رواه مسلم

واته (پاکي و بڼگړدي بق خولو سوپاس و ستايشي نه و نه ونده ي ژماره ي دروستکراوه کانی و رها بووني خوی و رازاوه ي عهرشي و نږدي و وشه کانی) .

٢١ . (اعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق) سـی جار نيواران . رواه الترمذي و ابن ماجه واحمد .

واته : په ناده گرم به ناو و وشه و ته ولو ده کانی خوا له شه و خراپه ي نه وي که دروستي کړوه)

● بڼگومان مه رکاتیک مسولمان زيکړيک له م زيکرانه بخوښت نه وه سوننه تیک له سوننه ته کانی پيغمبري ﷺ) جی به جی

كردووه . كەوا بوو پېتەمبەر لە سەر هەموو مسولماننك سورىت
لە سەر جى بەجى كوردنى ئەم زىكرو وپردانە بۆ ئەوئى خىرو
پاداشتى زۆر و زياترى دەست كەوتت و بەهەشت بۆ خۆى مسۆگەر
بكات .

هەروەها پېتەمبەر لە سەر هەموو مسولماننك كە ئەم زىكرو و
پردانە بە ئىسقىزى و پاستگۆى و پەقىنەو و بخوئىننىت و ئاگای لە
ماناو و ئاكانيان بىت بۆ ئەوئى كاریگەرى ئەوئى هەبىت لە سەر
زىان و ئاكارو هەلسوكەوتى .

چەند سونتەت نك لە كاتى گەيشتن بە خەلكى

۱. سەلام كردن / پرسىار لە پېتەمبەرى خوا (ﷺ) كرا چ
جۆرە ئىسلامەتیهك چاكترە ؟ فەرەمۆى :
(تعلم الطعام ، وتقرأ السلام على من عرفت ومن لم تعرف)
- رواد البخارى و مسلم - واتە (خواردن دەرخواردى خەلكى هەزار و
پرسى بەدەى ، وە سەلام بكەى لە خەلكى چ پىانناسى
نەپانناسى)

هەروەها جارىنكیان پىاويك هاتە لای پېتەمبەر (ﷺ) و ووتى :
السلام عليكم ، پېتەمبەرىش وەلامى دایەو و پاشان پیاوێك
دانىشت و پېتەمبەرىش ووتى : دە - واتە دە خىرى بۆ نوسرا -

پاشان پیاویکی دیکه هات و وتی : السلام علیکم ورحمة الله ، پیغمبریش وه لاسی دایه وه و پاشان پیاوه که دانیشت و پیغمبر (ﷺ) فرموی : بیست ، پاشان پیاویکی ترهات و وتی : السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته ، پیغمبریش وه لاسی دایه وه و پیاوه کهش دانیشت ، پیغمبریش فرموی : سی . نیما می نه بو داود پیاویتهی کردوه .

جا برای خوشه ویستم پروانه و قیپفکره بزانه چند خیرو چاکه مان له دهستی خومان دلو به هوی واز هینان له چند خوشه یه کی ناسان که به دنیاییه وه له گه ل کردنی بیان وه لام دانه وهی هه رسه لامیک دا (٣٠) خیرمان له دهست ده چیت که لایه نی کهم خیروش یه ک به دهیه که دهکاته (٣٠٠) خیر و زیاتریش له هه رسه لامیک دا .

● که واته برای خوشه ویست زمانت پابینه له سه ر شه و او کردنی سه لام تا ((وبرکاته)) بق شه وهی شه و خیرو چاکه گه وره بهت دهست که ویت .

● دیاره فصولمانیش پوزانه چند جاریک سه لام دووباره دهکاته وه له شه و و پوزیکدا له چند کات و شوینکدا بق نمونه له کاتی چوونی بق مزگهوت سه لام له نوپژ خوینان دهکات ، هه روه ها کاتیک لیان جیاده بیته وه ، وه له کاتی چوونی بق ماله وه له کاتی ده چوونی هتد .

• براكه م نه ودهش له ياد نه كېت كه سوخته ولېه بڼه و
كه سې كه ده په وټ بڼات و شويڼيك به جي بهيت سلا مې
ته وار بكا ت چونكه پښه مېرى خوا (ﷺ) ده لمو وټ (اذا
انتهى احدكم الى المجلس فليسلم فاذا اراد ان يفارق فليسلم
فليست الاولى باحق من الاخرة) رواه ابو دلود الترمذى . واته :
(كاتيك به كيك له نه وده ده چي ته نار كړې و دانيشتنېكه وه با
سلام بكا ت و كاتيكش ويستى به جتيان بټيټ با سلام بكا ت
چونكه سلا مې دواى له سلا مې پښه وه كه مټنى به و
مه ردو كيان نزاى خيږن .

• كړى نهو سلا مانهى كه ته نها له كاتى چوونه مزگوت و
دهر چوون لىږ و چوونه ماله وه و دهر چوون لټى لايه نى كه م
ده كاته (۲۰) جار له شهو وړژكدا ، بيگومان زياترېش ده كات
كاتيك كه ده چيټ بڼه ئېش و پېشه كې وه كاتيك له پښا و بان
ده كات به نښت و ناسياري يان له كاتى ته له فون كړدن دا

.....

۲. پوخوڅش و كړاويى : پښه مېرى خوا (ﷺ) ده لمو وټ (لا تعقرن من المهورف شيئا ولو ان تلق احمالك بوجه طلق)
رواه مسلم . واته (هيچ شتيك له چا كه كړدن به كه م مه كړه
نه كړ مه ر نه ودهش بيټ كه كه به پړوى كړاوه و كه شهو به كېنه
براكه ت) .

۳. تهوقه كردن : پیغمبره خورشه و یست (ﷺ) دهفه رمویت (مامن مسلمان یلتقیان فی تصافهان الاغفر لها قبل ان یفترها)
رواه ابو داود و الترمذی وابن ماجه - واته (هیچ کاتیک دوو مسولمان ناگه نه - یه کتر و پیگه وه تهوقه ناگه نه مه گه ر لیتیان ده بوردری پیخش نه وهی له یه کتر جیا بینه وه . نیمامی نه وه وی دهفه رمویت :

بزان که نه تهوقه کردنه سنننه ته له هموو به یه که بهشت نیگدا .
● که واته برای بهر یز ه ولده سور به له سر تهوقه کردن له گه ل نه و که سهی سه لامی لیده که ی و پووت کراره و خزش بیت که وات کرد نه وه بیگومان له یه ک کاتدا سی سنننه جی به جی کره وه .

۴. قسهی چاک و خوش کردن : خوی گه وه دهفه رمویت (و قل لعبادی یقولوا القی هی احسن ان الشیطان ینزغ بیهم ان الشیطان کان للانسان علوا مبینا) الاسراء - واته : (نهی پیغمبر ﷺ) به بهنده کادم به رموو چاکترین گوشتار بلین چونکه بیگومان شهیتان دهیه وی نیتوانیان تیکدا - هه میشه هانبان ده دات بق ووتنی گوشتاری هه له و خراپ - به راستی شهیتان دوژمنی ناشکرای نینسانه) .

پیغمبره خورشه و یستمان (ﷺ) دهفه رمویت ((والکلمة الطیبة صدقة)) رواه البخاری و مسلم -

واته: قسه و ووتی جوان و چاک خلې له خوی دا خیرو چاکه په
 ● دباره قسه ی جوان و چاک یادی خوی گوره و نزلو پارانوه و
 سلام کردن و سوپاس وستایش کردن و ناکاری بهر و جوان و
 کرده و هی چاک و په سندن ده گریته وه .

● هر وده ها قسه ی چاک و جوان کار له مرؤ ده کات به وینه ی کار
 کردنی سبخر و جادو ، دل و دهرونی مرؤ ناسوده و به خته وه ر
 ده کات و به رده و ام هست به خونی و نارامی ده کات .

● قسه ی چاک و جوان به لگه په له سر دل سافی و پی کینه یی
 به نده ی باوه پدلر .

● که و ابو برای بهر ژ تابه بیرت له وه کردیته وه که زیانت هـ موو
 قسه ی چاک و جوان و خوش بیت هر له به یانی یه وه که
 هـ لده سبت ناوه کو پؤژ ناوا ده بیت و پاشانیش تا کاتی خه و نتت .
 گومانی تیدانی په که هاوسه و منداډ و کهس و کار و نؤست و
 دراوسی و هـ موو شو که سانه ی که له گـ لـت دان هر هـ موو
 پېوستان به قسه ی چاک و جوان و خوش هـ په .

سوننه ته کانی خواردن

● شو سوننه تانه ی که له پیش و کاتی خواریدنان :

۱ ناوی خوا هیټان .

۲. خواردن به دهستی راست .

۳. له بهر دهستی خړوه خواردن واته دهستی بڅ نه م لاو لا نه بات.

نه م سئ سوخته ته ش له م فرموده ده دا کړده بنه وه (يا غلام سم الله ، وکل يمينك ، وکل مما يليك) رواه مسلم .
واته : (نهی ړوله که ^(۱) ناوی خوا بيته ، وه به دهستی راست بخړ ، وه له بهر دهستی خړته وه بخړ) .

۴. مه لگرتنه وهی پارو کاتيک که ده که ویت و خواردنی ،
پیغمبري خوا (ﷺ) ده فرمويت (اذا سقطت من احدکم ثمة ، فليط ما كان بها من اذى ثم ياكلها) رواه مسلم . (نه که له که سبکتان پارووه که به ريووه باپاکی بکاته وه و هر پیسیه کی پتوه بوو لایبه ریت و پاشان بیخوات)

^(۱) مه به ست له و ړوله په عومری کوری سه له مه په که پیغمبري خوا (ﷺ) خړی به خیری کړمووه چونکه زپ کړی پیغمبر بووه ، جا عومر خړی ده لیت : من مندا لا بووم پیغمبري خوا (ﷺ) خړی به خیری ده کرم کاتيک که نانم ده خوارد دهستم ده گپړا به نار قاپه که دا به نار زوی خړم ، جا پیغمبر ناموزگاری کړم و فرموی (يا غلام سم الله) ، عومر ده لیت : تیر له و کاته وه تا ئیستا هر به و شیوه په نان ده خړم که پیغمبر (ﷺ) فیری کړم !!

۵. خواردن به سې په نجه ، (كان رسول الله ﷺ) ياكل بثلاث اصابع) رواه مسلم .

واټه : (پیغمبري خوا ﷺ) به سې په نجه نانی ده خوارد)
دیاره زړدروای کردوه وئویش چاکتره واټه - خواردن
به سې په نجه - مه گهر یق پیویستی نه بیټ .

* شیوازی دانیشن له کاتی خواردن دا : وا سوننه ته که قاچی
راستی به ریزکاته وه و له سر پی ی چه پی دانیشنیت . پان له سر
نه ژنر و سنگی پییه کانی دانیشنیت . هروه ک شیخی ثین و حه جهر
له کتیبی ((فتح الباری) دا گوټوویه تی .
* سوننه ته کانی پاش خواردن :

۱. لستنه وهی په نجه کانی و ده ورته ، دیاره پیغمبري خوا
(ﷺ) فرمانی ده کرد به لستنه وهی په نجه کان و ده وری و
ده یه رموو (انکم لاتسرون فی ایها برکة) رواه مسلم - واټه
(بیگومان نیوه نازان که بیټ و بهر که تی خوارده مه تی به که تان
به کامه وده) .

۲. سوپاس و ستایش کردنی خوی گوره له کژایه دا ،
پیغمبري خوا (ﷺ) ده فرمانیت (ان الله لیرضی عن العبد ان
یاکل الاکلة فیحمله علیها) رواه مسلم - واټه : (بیگومان خوی
گوره له بنده که ی رازی ده بیټ که خواردنیک بخوات و ستایشی
بکات له سهری)

هه روه ها په کيک له نزاکاني پيغمبر ﷺ (له دواي خواردن نه وه
 بوړه که ده يه رمور (الحمد لله الذي اطعمني هذا ورزقني به من
 غير حول مني ولا قوة) رواه ابو داود و الترمذي وابن ماجه و
 حسن الحافظ والالباني

واته (هه چي سوپاس و ستايشه يو شو خواپه ي که نه م
 خواردنه ي دلمې و پړزي دام به ي هيج هه ول و تواناي خوم)

● بهرهم و پاداشتي نه م نزيه / نه ويه هه رکه س بيليت
 نه وه گرناحه کاني پيغمبري هه لده و هريت هه روه ک له
 نه رمورده که دا هاتوره

کړي شو سوننه تانه ي گهر مسلمان سوريت له سهريان له کاتي
 خواردن و پاش خواردن دا له (١٥) که متر نزيه نه گه رسې ژه م
 نان بغوات که زږدريش وايه . وه جاري وايه زياتر ده بيت نه گه
 ژه مه کان زياتر بن

سوننه ته کاني ناو خواردنه وه

١. ناوي خوا ميتان
٢. به ده سقي راست خواردنه وه .
٣. هه ناسه دن له دورې جامه که يان په رداخه که ، به م په نگه
 سې جار ناوه که بغواته وه و له هر جاري کيشدا هه ناسه په ک له

ده روهی په رڼاخه که بدات . چونکه پیغمبره ی خوا (ﷺ) ناوای
کړدوه مه روه که له صحیحی مسلم دا هاتوه .

۴. خواردنه وه به دانیشتنه وه ، پیغمبره ی خوا (ﷺ)
ده رمویت (لایشرین اهد منکم قائما) رواه مسلم

واته (باهیچ کس له نټوه به پټوه
نه خواته وه) .

۵. سوپاس و ستایش کړنسی خوای گه وره له دوی
خواردنه وه که وه ^(۱) (ان الله لیرضی عن العبد ان یاکل الاکله
فیعمده علیها ویشرب الشربة فیعمده علیها) - رواه مسلم -
واته (ینگومان خوای گه وره له بهنده پازی ده بیت کاتیک
خواردنیک بخواته وه و سوپاسی

(۱) تبیین : سنن ترمذی وایه له پاش شاو خواردنه وه نه مزایه بخویننټ (
الحمد لله الذي اعطهم وسق و سوفه و جعل له مخرجاً) - أخرجه السيوطی
فی الجامع الصغير و صححه الألبانی - واته (هرچی سوپاس و ستایشه بز
نه و خوایه ی که خواردن و خواردنه وه ی دا و ریی بق خوش کړدوه و
ده رچوونیشی بز دانوه) .

کړدنې نوږه سوننه ته کان له ماله وه

خوای له سهر بکات وه کاتيک که ټاو - يان مهر خوار دنه وه په کی
حال - بخواته وه و سوپاس خوای له سهر بکات) .

کږی شو سوننه تانه ی که مسولمان جی به جی یان ده کات
له کانی خوار دنه وه نا لایه نی که م (۲۰) سوننه ده کات ، وه جاری
وا مه به زیاتریش ده کات ، دیاره شو سوننه تانه له گال هه مور
جوره خوارده مه نی کی سار د و گهر م نا جی به جی ده کړین و
تایبته نی به تنها به خوار دنې ټاوه وه پټویسته ناگامان لی بیت .

۱. پیغمبر ی خوا (ﷺ) ده فرمویت (ان خير صلاة المرأة في
بيته الا الصلاة المكتوبة) متفق عليه - واته (بیگومان باشترین
نوږی به نده شو نوږه په که له ماله وه ده بکات جگ له نوږه
فهرزه کان) - چونکه نوږی فهرزه فهرزه له مزگوت بگریت یان
سوننه ته .

۲. هر وده ده فرمویت (صلاة الرجل تطوعا حيث لا يراه
الناس تعدل صلاته على اعين الناس خمسا و عشرين) - رواه

ابو یعلی و صححه الالبانی - واته (نویژه سوننه ته کانی به نده له کانیکدا که کهس نه یبینی پاداشتی بیست و پتجی هه به)
 ۲. هروه ما ده له رمویت (فضل صلاة الرجل فی بینه علی صلاته حیث یراه الناس کفضل المکتوبة علی النافلة) - رواه الطبرانی وحسنه الالبانی - واته (چاک و ریژی نویژی سوننه ته به نده له وکات و شویخانه ی که کهس نابینی وه ک چاک و نه زلی نویژی هه رزه به سر سوننه ته دا).

چاک و ابو نویژه سوننه ته کان له شه و وړانګدا دووباره و چند باره ده به نه وه ، له هه جاریک له جارانه ش دا پتویسته به نده سوریت له سر نه وه ی که له ماله وه نه جامیان بدات نه وه خیر و پاداشتی زوری ده ست ده که ویت و سوننه ته پتقمبهر ش (ﷺ) ده پیکیت .

● بهرهم و پاداشتی چی به چی کرنی نویژه سوننه ته کان له ماله وه :

۱. هرکاریکه بق زیاد بوونی نیخلاص و ملکه چی ته و او و دوورکه و تنه وه له بهر چاوینی (الریاء) .
۲. هرکاریکه بق دابه زینی ره حبه ت و بهرهمی خوی گه و ده بق نه و ماله و دوورکه و تنه وه و ده چوونی شه یتان لئی .

۲. هزاريکه بڼ زياد بوونی پاداشته کي ، هـروهـك چـون نوږـي
 فرزلـه مزگـوت دا خـيري ۲۵ يا ۲۷ نوږـي هـيـه ، نوږـي
 سوننه نيش له مالـوه خـيري (۲۵) نوږـي هـيـه هـروهـك له
 فرموده كـدا مـتـوه .

سوننه تي هـستان له كـړو مهـجليس

سوننه وايه هـركـاتيـك له هـر كـړو مهـجليسـيـك مهـستا بـلـيت
 (سـبـحـانـك الـهـم و بـهـمـدك اشـهـد ان لا اله الا انت ، اسـتـغـفـرك
 واـتـوب الـيـك) رواه اصحاب السنن - واته (شـي خـوايـه پـاكي و
 بـيـگـردي و ستايش بڼ تـوبـه بـدل باوهرم وايه به زمانيش دهـيـم و
 به كـردهـوش دهـيـسـه لمـيـنـم كه هـيـچ پـهـرستـرونـين جـگـه له تـو داوـي
 ليـخـوش بوونـت ليـدهـكـم و بڼ لـاي تـو دهـگـر يـمـوه) .

بـيـگـومان زـقـون نه و كـړو مهـجليـسانـهـي كه مسـولـمان له شـو و
 پـږـيـكـدا تـيـا يـان دـادهـنـيـشـيت كه
 نهـمانـه :

۱. كـاتي دـنـيـشـتن بڼ هـر سـي ژهـمهـخـولـدنه كه كه زـقـر تـروايـه
 نـيـنـسان له گـلـ كه سـانـيـكـدا دـادهـنـيـشـيت .

۲. كـاتيـك كه دـقـسـت و پـراـدهـر و دـراوـسـيـك دهـيـنـيـت و گـفـنوگـزي
 له گـلـ دهـكـات نهـگـر به پـيـشـمـوه بـيـت .

۲. کانی دانیشتن له گهژ هاوپیسه کانت له فرمانگه و سه رکار و خویندگا کندا

۴. کانی دانیشتن له گهژ نه دامانی خیزانت هاوسه رو منداله کانت و براو خوشکه کانت و دلیک و بابت کاتیک داده نیشت و قسه و باس ده کهن .

۵. کانی پزکردن کاتیک که له ناو سه یاره دای له گهژ دښت و برادر و ناسیاردا یان له گهژ هاوسه ره کندا .

۶. له کانی ناماده بوونت له وانه یه کی شهرعی یان کلپک.

جا که واپوو برای خورشه ویست - خوای گه وره بته پارتیزیت - برونه و بیرک ره وره بزانه چهند جار شه نزاو پارانه ویه ت خویندوه له دانیشته کانی شهوور پزرت دا ، بریا هه موو جاریک ده تخویند بۆ شهووی هه میسه په یوه ندی بهرده وامت له گهژ خوای گه وره دا هه بیست .

● نایه چهند جار ستایشی په وره رښگارت کردوه پاک و بڼگه ردت کردوه - له و شتانه ی که شایسته ی شهوونین ، کاتیک ده لښت (نه ی خوالیه پاکي و بڼگه ردی و ستایش بۆ تۆیه)

* نایه چهند جار داوای لیخوش بوون و گه پانه و ته بۆ لای خوای گه وره تازه کردیته وه له شهوور و پزرت کدا ، وه چهند جار داوای لیخوش بوونت له خوای گه وره کردوه له وه له و تاوانانه ی که

له کړې و دانیشنه کاند کړوونت، کاتیک ده لیت (استغفرک واتوب
البک) .

* نایه چمند جار دانت بهیه کتایی خوی گوره دا ناوه ، به کتایی
له پوره ردگاریتی و پهرستارویتی و ناو و سیفه ته کانی کاتیک ده لیت
(اشهد ان لا اله الا انت)

کوات کرد نه وه به درېزبیت شعو و پوژ تر له نیوان به کتایی
خوی گوره و پاک و بیگه ردی کړنی و دلوای لیخوش بوون و
که پانه وه بل لای نه وه بیت .

● بهرهم و پاداشتی جی به جی کړنی هم سوننه ته :
لیبوردن و ه لوه رینی نه و گوناح و تاوانانه ی که له کړې و
مه جلیسه که دا پوریاں دوه یان پور دوه دن

● نیمای ابن القیم - رحمه تی خوی لی بیت - ده لیت : کړ
بوونه وه و دانیشن له گه ل دقست و براده ردا دور جوړه :
به که میان : کل بوونه وه و دانیشن له سه رکات برینه سه ر و خړ
خلافانندن ، دپاره نه مه ش زیان و خراپه ی زکرتره له سوود و
چاکه ی ، لایه نی که م دل دهمریتیت. و کاتیش ده کوژیت .

درومیان : کل بوونه وه و دانیشن له سه رکات کی په کتر کردن و
نامرژگاری کردن له سه رکات کاره کانی به ختمه وری و پرگار بوون له
سزای خوی گوره و باسکردن و پوونکرینه وه ی پاستیه کان بل

به کتر ، دياره نه مهش باشتړين ده سکه وټه . به سووټرين جزړی
کږبونه وه و دانېشته .

ناماده بوونی نیه ت پاکی

بزانه خوی گوره بټپاريزيت - هرچی کرده وه رېټېدراو
(مباح^(۱)) ه کان ه په که بنده کان پټی ه لده سن و نه نجامی
ده دن - خه وټن و خواردن و گهران به دوی پټی حال و
..... هتد - ده توانريت بکريت به چاکه و هوی نزيک بوونه وه
له خوی گوره ، که بنده ده توانيت به هوی نیه ته وه ه زاره ها
چاکه و خيژ به ده ست پټيت به هر جیک بنده له کانی هستان به و
کارانه مه به ستی نزيک بوونه وه له خوی گوره بيت ، پټه مېری
خرشه ريسټ (ﷺ) ده نه رمويت (انما الاصل بالنیات ،
وانما لکل امری ما نوي) رواه البخاری و مسلم - واته (بېگومان
ه موو کارو کرده وه به که به پټی ی نیازو نیه ته که پته ی ، وه ه موو
که سینکېش پاداشتی به پټی ی نیه ته که ی ده نړیته وه) .
بې نمونه : بنده شوو زوو ده خه وټ به نیه ته شوو ی که زوو
ه ستېت بې شوو نوټ یان نوټی به یانی شوو ته و خه وټی د ه بیت
عبادهت . ه زوه ها ه موو کرده وه کانی تر .

(۱) مباح : بهو کرده وانه ده وټريت که نه سزبان له سهره وټه جزا .

زیاتر لە یەک کردووی چاک لە یەک کاتدا

دیاره هونەری چاک و جوان مامەڵەکردن لە گەڵ کات دا و
نیستغلال کردنی کات بۆ ئەنجام دانی زیاتر لە یەک کردووه نێیدا
شتێکە ئەنھا ئەو کەسانە دەیزانن کە پارێزگاری لە کاتیان دەکەن

جا لە ژبانی پۆزناومان دا چەند کاتیەک هەن مسولمان دەتوانیت
زیاتر لە یەک کردووی تیا بکات لەوانە :

۱. کاتیەک مسولمان دەچیت بۆ مزگەوت پیاده بیت یان لە
سەپاره دابیت ئەو بێگومان ئەو چوون بۆ مزگەوتە ی خۆی لە
خۆی دا عیبادەتە ولە سەری پاداشت وەردەگریت ، بەلام لە
هەمان کاتدا دەتوانیت لە گەڵ ئەو چوونیدا زیاتر یادی خوای
کە وەرە بکات و قورئان بخوینیت ، جا ئەگەر وای کرد ئەو لە یەک
کاتدا زیاتر لە یەک کردووی چاکی کردووه .

۲. کاتیەک مسولمان ئامادە ی خوارین و دەعوەتی زەمارەندێک
دەبیت . کە گوناح و تاولانی تێدا نەبیت . دیاره ئامادە بوونیش لەم
بۆنە پەدا عیبادەتە ، ئەو دەتوانیت ئەو کاتی ئامادە بوونە ی
نیستغلال بکات بەو ی کە چوار قسە ی خێر بۆ ئامادە بووان بکات
و وەلامی پرسسیاریان بداتەو ، هەروەها دەتوانیت زۆر یادی
خوای گەورە بکات .

۲. مهستانی ئافرهت به نه نجامدانی نیش وکاری مالهوهی خزی له خزی دا عیبادهته - بهمه رجیک نهی نزیك بوونه وه بیته له خوی گوره - ، نا له م کانه دا ده توانیت ئه و کاتی ئیشکردنه ی نیستفلال بکات بهوهی که له گه ل نیش وکاره که ی دا خه ریکی عیباده تیکی تربیت وه کو یادکردنی خوی گوره یان گوی کرتن بق کاسیتیکی ئیسلامی .

* نین و عومهر - رهزای خویان لای بیت - ده لیت (کنا لنعده لرسول الله ﷺ) فی المجلس الواحد مائة مرة ((رب اغفر لی وتب علی انک انت التواب الرحیم)) رواه ابو داود والترمذی .

واته (نیعه له به ک دانیشتندا ده مانژمانرد که پتقمبهر ﷺ) سه د جار ده بیوت ئه ی په روه ریکار لیم خۆشبه و ته ویم قه بول بکه بیگومان ته نها مق ته ویه وهرگر و میهره بانی))

* بهوانه و تیپفکره چون پتقمبهری خوا (ﷺ) له به ک کاندای دوو عیباده تی کردوه

۱. یاد کردنی خوی گوره و دلوای لیبوردن لیتی .

۲. دانیشتن له گه ل هاوه لانی دا و پوونکردنه وهی ئاینه که یان بق یان و فیڕکردنیا ،

یادکردنی خوا (جل جلاله) له هه موو کات و ساتیکدا

۱. یاد کردنی خوی گوره به نه مای به ندایه تی بق خوا کردنه ،

چونکه یادکردن به لگه و نیشانه ی په یوه ندی به ندیه له گه ل

په روه رډگاري له هه مووکات و ساتيکدا ، خاتوو عايشه - ره زای
خوای لي بيت ده ليت (کان رسول الله ﷺ) يذکر الله في کل
احيائه (رواه مسلم - واته (پيغمبري خوا ﷺ) يادی خوای
ده کرد له هه مووکات و ساتيکدا) .

جا په يوه ندي له که له خوای گوره ژيانه و گه پانه وه بڼ لای
پزگار بوونه و نزيك بوونه و لتي بوونه و په زامه ندي په ،
وه دور که وخته و ش لتي گومرای و دږاندنه

۲. یاد کړننې خوای گوره خالی جيا که روه ی باوه پداران و دوو
پوه کانه ، چونکه سيفه تی دوو پوو نه و په که يادی خوا ناکه ن
به که می نه بيت

۲. شهبان ناتوانيت زال بيت به سر مسلمان دا له کاتيکدا
نه بيت که له يادی خوای گوره یی ناگا بيت ، چونکه يادی خوای
گوره قه لایه کی پو لاینه شينسان ده پاريزيت له فيل و ته له گه ی
شهبان . بویه شهبان پتي خوشه شينسان هه ميشه خوای
گوره ی له ياد نه بيت و لتي غافل و بی ناگا بيت .

۴. يادی خوای گوره تاقه پيی به خته وری و سه رفرازيه (
الذين امنوا و تطمئن قلوبهم بذكر الله الا بذكر الله تطمئن
القلوب) الرعد ۲۸ ، واته (بيگومان نه وانه ی باوه پريان هيناوه دل و
درونيان نارام ده گرييت به هڅی يادی خواوه ناگانلرين که ته نها
به يادی خوا دل کان خوشنود دهن و دمه وینه وه)

۵. پێویستە زیكرو یادی خوای گەرۆه هەمیشە و بەر دەرەوام بێت
لە هەموو کات و ساتێکدا ، چونکە بە هەشتیەکان لە بە هشتدا لە
هیچ شتێک پەشیمان نین ئەوێ کە لە دنیا گۆزەرانویانە ، لەو
ساعات و کاتە دا نەبێت بە سەریاندا هاتوو و یادی خوای
گەرۆه یان تێدا نەکردوو .

پێگومان بەر دەرەوامی زیكرو واتە بەر دەرەوامی پەيوەندی لە کەل
خوای گەرۆه .

۶. هەركەس یادی خوای گەرۆه بکات ئەو پێگومان خوای
گەرۆهش یادی ئەو دەکات ، خوای گەرۆه دەفەر مۆیت : (فاذکرونی
اذکرکم واشکروا لی ولاتکفرون) البقره ۱۵۲ واتە : (ئێوه
یادی من بکەن منیش یادی ئێوه دەکەم ، وە سوپاس گوزاری من
بن و ناشوکرە بن) .

جا ئەگەر ئێنسان دۆز دلخۆش بێت بەوێ کە ببیستێت
پادشایەك یان کار بە دەستیك لە کاری دەستان باسی کردوو و
پێزی لیناوه و ستایشی کردوو ! دەبێت حاالی چۆن بێت کاتێک
خوای گەرۆه پادشای هەموو پادشایان لە ناو کۆپو کۆمەڵی
مەلانیكەتە بە پێزەکانی چاکتر لەو کۆپو کۆمەڵە ی کە ئەم یادی
تێدا کردوو باسی بکات و ناوی بیات .

۷. مەبەست لە زیكرو یادی خوای گەرۆه ئەوێ کە تەنها
بە دەم ووشە یەك یان چەند ووشە یەك بووترێت و دلێش بێ ناگا
بێت لە گەرۆه ی و مەزنی خوای گەرۆه

به لکو پټويسته ياد کړنښي خواي گه وره به دهم بېت و
 بيرکړنه وهی دل و ميشکيشي له گه ل دابيت و مانا و واتاي شو
 ووشانه ی دهره پړين کاريگر بن له سر به نده . خواي گه وره
 ده فرموي (واذکر ربك في نفسك تضرعا وخيفة ودون
 الجهر من القول بالقدو والاصال ولا تکن من الغافلين)
 الاعراف ۲۰۵ واته (يادی په وروځگار ت بکه له دل و دهر وونی خوتا
 و لبي پپاريزه وه به نه يني و بين دهنک به زکړنه وه ، له به يانيان و
 نيواراندا و هر گيز له و کسانه مه به که غافل و بي ناگان . يان
 هر يادی ناگن، يا خود ده يکن تنها به زمانه و دليان غافله .)
 * که واته پټويسته به نده ی فيکړ خوین دل و ميشکي بيدار بي و
 ناگای له ووشه پېر مانا و مه زنا نه بېت که دهر يان دهر پړت بړ
 نه وه ی يادی دل و زمان پټکه وه کړينه وه و به نده ی زیکر خوین
 مه ميشه دهر وه و ناو وه ی په يوست بېت به خواي گه وره وه و
 په يوه ندي به هيز و بهر ده وای مه بېت له گه ل په وروځگاريدا .

بيرکړنه وه له نازو بيحه ته کانی خوا (جل جلاله)

پیغمبر ی خوا خړشه ويستان (ﷺ) ده فرموي (تفکروا
 في الاء الله ، ولا تفکروا في الله) رواه الطبرانی في الاوسط و
 البيهقي في الشعب وحسنه الالبانی . واته : (بير له نازو
 نيحه ته کانی خوا بکه نه وه و بير له خوا جل جلاله مه ککه نه وه) .

يەكېڭ لە شىتەنى كە بەردەوام لە گەل مەسولمان دلو لە هەموو
شەو و پۇرۇشدا ئويبارە دەبىتەو هەست كردنە بە ناز و نەمەنى
خوای گەورە بە سەرئۆه ، زۆر ئۆكەت و شوپىتەنى كە
مەسولمان لە شەو و پۇرۇشدا دەیان بىنەت و دەیان بىستەت كە
لەرزە دەكەن لە سەر بەندە ووردەبىتەو و پىر كاتەو لە هەموو
ناز و نەمەتەنى كە تەيدا يە و سوپاس و شوكرەنى خوای گەورە
بكات لە سەريان .

۱. ئايە هەستت بە نەمەتى خوای گەورە كردووە بە سەرئۆه
كاتېك كە دەچىت بۆ مەگەوت لە كاتېكدا كەسانى دەور و بەرت
لە نەمەتە گەورە پە بىتەش بوون ، بەتايىبەتى نوێزى بەيانى
كاتېك ئۆ دەچىت بۆ مەگەوت و ماله مەسولمانەكانىش وەكو مردور
وان لە قولای خەودا و بى ئاگان !!

۲. ئايە هەستت بە نەمەتى خوای گەورە كردووە بە سەرئۆه
كاتېك بەرپاگادا دەپۇت ئەو هەموو دىمەنە جۇرا و جۇرانەش
دەبىنەت ، يەكېڭ تووشى حادىسەى سەپارە بوو و يەكېڭ
تووشى فالان گرفت و يەكېڭ دەنگى شەپتەنى ((گۇرانی))
لە سەپارە كەيدا بەرز كردۆتەو و يەكېڭ يەكېڭ
..... يەكېڭ هەتە

۳. ئايە هەستت بە نەمەتى خوای گەورە كردووە بە سەرئۆه
كاتېك دەنگ و باسى جىهان دەبىنەت و دەبىستەت ، كۆمەلەك يان
وولاتېك برسى و يەكېڭ تووشى لالەو يەكېڭى نىكە جۇرە ما

نه خړشی تیدا بلاویته وه و په کیکی تر بومه له رزه و په کیکی تر شه و شور و ناژاره و دهریه دهری هتد .

* منبش ده لیم : بیگومان به ندهی صالح و خواناس نه و که سیه که هیچ کاتو ساتیک هه ستو دل و دهریونی بیتاگانی به له نازو نیمه تی خوا جل جلاله به سه ریته له هه موکات و ساتیکیدا بزیه به رده و ام له سوپاس و ستایش و شوکرانه ی خوی گوره دایه له به رامبه و نه و هه مو نازو نیمه تانه ی که تیدایه ، دینداری ، له ش ساغی ، خړش گوزه رانی ، دور جوون له خراپه و به لاو ناره هه تی هتد .

پیغه مبه ری خوا ﷺ ده فرمویت (من رای مبتلی فقال ((الحمد لله الذی عافانی مما ابتلاک به و فضلی علی کثیر ممن خلق تفصیلاً لم یصبه ذلک البلاء)) رواه الترمذی و قال حدیث حسن .

واته : (هر که سیک به لا داریک ببینی و بلیت :) هه رچی سوپاس و ستایشه بق نه و خوی به منی پاراستوه له و به لایه ی که تووشت بووه وه خوی گوره پیزی منی دلو به سه ر زوریک له دروستکروه کانی دا، نه وه تووشتی نه و به لایه نابی) خوی گوره ده فرمویت (فاذا کروا الاء الله تعالکم تفلحون)

واته (پادې نازو نيمه ته کانی خوا بګن به هیوای نه وه)
سه فرازین)

ختم کردنى قورنای پېرؤز له هموو مانګیکدا
پښه مېرې خوا ښه ده فرموت (اقرا القران فی کل شهر)
رواه ابو داود .

واته : (قورنای بخوښه - واته همووی - له هموو مانګیکدا)
چونښی ختم کړنی قورنای له هموو مانګیکدا : به م پړه نګه
هولادت له پېش هر نوږتک له نوږه فرزه کان بهندازه ی ده
خولهک (دقیقه) یان زووتر ناماده بیټ بڼه وهی له و ساوه ی ده
خولهکدا دوو پړه واته چوار لاپړه بخوښت پېش نوږه که بیټ
یان دوی نوږه که ، که وېو کوی نه وهی که خوښووی ته له که ل
هر پېنچ فرزه که ده کاته (۱۰) پړه واته (۲۰) لاپړه که ده کاته
یه جزئی ته وړو به م شیوه یه ده توانیت به ناسانی هموو مانګیک
یه که ختم بګات ^(۱)

^(۱) دپاره نه گهر که سېک له نوږه کان په کتکان یان چه ندیکیان درا کهوت
یان هر فریای جهامعت نه کهوت یان کارو کاسبی هېو نه وه ده توانیت
له کانی تر دا بهی وړانده ی بخوښت یان هر ده توانیت له دوی په کتک
له فرزه کان یان هر کاتکی تر جزئیکی ته وړو بخوښت : بڼه وهی

سونته ته کانی پيش خوتن

۱. ورتنی (باسمک اللهم اموت واحيا) رواه البخاری - واته (نهی
خوايه به ناوی تر دهمرم و ده ژیم)

۲. هر ديوو ده سستی کز بکاته وه و ثم سى سوره ته (قل هو الله
احد) و (قل اهوذ برپ الفلق) و (قل اهوذ برپ الناس)
بخوینیت و پاشان فوو بکات به ناو هر ديوو ده ستيده و پاشان
نه ونده ی بتوانیت به لاشی دا بیهینیت سه رتا به ساری دا
بیهینیت پاشان به دهم و چاوی و پاشان به لای پيشی لاشی دا و
پاشان بز پشنتوه سى جار نه مه دوپاره ده کاته وه .

۳. خویندنې ثاپه ته لکورسى (الله لاله الامو الحى القيوم) رواه
البخاری - يه ك جار

* به ره می خویندنې نه م ثاپه ته : هر که سى شعو بیخوینیت
نه وه تا به یانی ده بیټ به پاريزه ری و شه يتانیش لی نریک
نابیت وه . هر وه كه له صحیحی بخاری دا هاتوه .

دورنه که ویتوه له کلامی پیغزی خوی گوره و بى ناگا نه بیت له و
نیسه ته مزنه و بلی نه مریت به هزی دوریبه وه له قورئان . و

۴. (يا سَمَك رُبِّي وَضَعْتَ جَنبِي وَبِكَ اَرْفَعُهُ ، اِنْ اَمْسَكَتَ نَفْسِي فَارْحَمْهَا وَاِنْ اَرْسَلْتَهَا فَاحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ) رواه البخاری و مسلم -

واته : (پوره دگارم به ناوی تو که له کم (لام)) دهڅمه سر زهوی به توش بهرنی ده کمه وه ، جا نه گره گيانمت کيڅا به زه ویت پيدا بښتو وه نه گره نارده وه بڼو نيو جه ستم شه وه به وه که بهنده چاکه کانتی پی ده پاريزی بپاريزه) .

۵. (اَللّٰهُمَّ اِنَّكَ خَلَقْتَ نَفْسِيْ وَاَنْتَ تَوْفَّاهَا ، لَكَ مِمَّا تَهَاوَمَعِيْهَا ، اِنْ اَحْيَيْتَهَا فَاحْفَظْهَا وَاِنْ اَمَتَهَا فَاعْقِرْهَا ، اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ) رواه مسلم

واته : (نهی خوايه تو روح و لاشه مت دروست کړدوه و هر توش ده ميرينيت ، ژيان و مردنی ته نها بڼو تويه ، نه گره ژيانت بپاريزه ، وه نه گره مراندت ليی خوشبه ، نهی خوايه من داوی له ش ساغی و پاريزلویت ليدم کم)

۶. (اَللّٰهُمَّ قَتَلْنِيْ عَذَابُكَ يَوْمَ تَجْعَلُ عِبَادَكَ) رواه الترمذی و ابو داود - واته : (نهی خوايه له سزای خوت بپاريزه له و پلژدا که بهنده کانت زیندو ده که ویتو وه) سې جار ده پلېت کاتېک ده ستي پاستی ده خاته ژير پوومه تی پاستيه وه

۷. (۲۳) جار (سبحان الله) و (الحمد لله) و سېو چوار جارېش (الله اکبر) - رواه البخاری و مسلم -

۸. (الحمد لله الذى اطعمنا وسقانا وكفانا وآوانا ، فكم ممن لا كافي له ولا ماوى) رواه مسلم واته ((مەرچى سوپاس و ستايشە بىق ئەو خورايەى خوارىن و خوارىنەوہى پىق دايىن و پىزىستى پىكرىنەوہ و پەناگەو جىق حەوانەوہى پىداوۈن ، نەد كەس مەن پىزىستىيان پىرنەبۇتەوہ و بىق پەناگەو شىۋىنى حەوانەوہن)

۹. ((اللهم عالم الغيب والشهادة فاطر السماوات والارض ، رب كل شى - ومليك ، اشهدان لا اله الا انت ، اعوذ بك من شر نفسى ومن شر الشيطان وشركه ، وان اتترف على نفسى سوء او اجره الى مسلم) رواه ابو داود والترمذى .

واته : (ئەى خورايە زاناي پەنەئەى و ئاشكرا ، بە دىيەنەرى ئاسمانەكان و زەوى ، ئەى پەرۋەردىگار و خاۋەن و پادىشاي مەموو شىتەك ، بە دل يەقىنم مەيەو بە زويان دەيلىم و بە كەردەوہش دەيسە لمىنم كە جگە لە تەق ھىچ پەرستارۈن ، پەنات پىدەگرم لە خورايەى نەفسم وە لە خورايەى شەيتان و ھاۋىيەش پىياردانى ، وە خورايەىك بەسەر خەلم دا بېيىم يان توۋشى مەسۇلمانىكى كەم) .

۱۰. (اللهم اسلمت نفسى اليك ، وفوضت امرى اليك ، ووجهى اليك ، والجات ظهري اليك ، رغبة ورهبة اليك لا ملجأ ولا منجأ منك الا اليك ، امنك بكتابك الذى انزلت وبنيك الذى ارسلت) رواه البخارى و مسلم - .

واته (ئهی خوايه من خۆم ته سلیمی تۆ کردوه ، وه کاروباره کانم به تۆ سپاردوه ، وه ږوی خۆم کرده تۆ ، وه پشتم به تۆ به ست ، خۆم دهوی وایت ده ترسم ، هیچ په نار جینگای فو تاريوون نین له چنگ تۆ مه گهر بژلای تۆ ، ږوام بهی کتیبه ت میناوه که نارووته خوار ، وه بهی پیغه مبره ت که په وانه ت کردوه)

۱۱. (اللهم رب السماوات السبع ورب العرش العظيم ، ربنا ورب كل شيء فانق الحب والنوى ، ومنزل التوراة والانجيل والفرقان ، اعوذ بك من شر كل شيء انت اخذ بنا صيته ، اللهم انت الاول فليس قبلك شيء ، وانت الاخر فليس بعدك شيء ، وانت الظاهر فليس فوقك شيء ، وانت الباطن فليس دونك الاخر فليس بعدك شيء ، وانت الظاهر فليس فوقك شيء ، وانت الباطن فليس دونك شيء ، اقض عنا الدين واغننا من الفقر) رواه مسلم -

واته (ئهی خوايه په روهدگاری حوت نامانه که و په روهدگاری عرشي مەزن ، په روهدگاری نيمه و په روهدگاری هموو شتيك ، دهر هينهری تۆ و دانو و تله ، دابه زينهري ته و رات و تينجل و جياکه رهوهی هق له به تال - مه به ست قورثانه - په نا ده گرم به تۆ له خراپه و زياني هموو شهو شتانهی جله و يان به ده ستی توو ده ، ئهی خوايه تۆ په که مين و پيش تۆ هیچ شتيك له پيش تۆ نه نړيه ، وه تۆ کوتايت و هیچ شتيك له دواي تۆ نه نړيه ،

وه تز دیاریت و هیچ شتیك له سهرووی تیرهونی به ، وه تز نابار و پنهانی و هیچ شتیك به بی تونی به ، قهزار یمان بق بدهره وه و له هزاری رزگارمان بکه و دهوله مەندمان بکه) .

۱۲. خویندنی دوو ئایهتی کوتایی سورەتی ((البقره)) واتە ئایهتی ۲۸۵ ، ۲۸۶ ، پیغمبهری خوا (ﷺ) ده قهرمویت (من قرا بهما فی لیلة کفشاء) رواه البخاری و مسلم . واتە (هه رکه سیک له شهویك دا شه دوو ئایهته بخوینیت شه به سیه تی) .

زانایان له پاشه کردنی (به سیه تی) له وه قهرموده یه دا چەند بق چوونیکیان ههیه : هه نیکیان گوتویانه : واتا به سیه تی له شه و هه ستانی بق عیبادەت . وه هه نیکیان گوتویه تی واتە به سیه تی بق پارێزران له هه موو شه و خراپه و زیانیك .

نیامی نه وه ویش ده لیت : ده کریت مه به ست هه رنوو بق چوونه که بیت

۱۳. خهوتن به ده ست نوێزه وه : پیغمبهری خوا (ﷺ) به به کیک له هاره لانی قهرموو (اذا اتیت - مضجک فتوضا) وات : (نه گه ر چووته سه ر جیکای خهوتن شه ده ست نوێژگره)^(۱)

^(۱) هه ره ها ده ریاره ی خهوتن به ده ست نوێزه وه پیغمبهری خزە و یستمان (ﷺ) ده قهرمویت (مکه رواه ده الاجساد مکه رکه م الله ، هاله یس مبد یبیت ماکرا الابات مه ملک فی شعاره ، لا ینقلب ساهه من اللیل

۱۴. خه وټن به لای راست دا ، پېغمبر ﷺ (ده فېرمویت (ثم اضطلع على شئك الايمن) - رواه البخاری و مسلم -
واته (پاشان به لای راست دا بڅوه) .

۱۵. ده سنی راست خستنه ژیر پوومه تی راسته وه ، چونکه پېغمبر ﷺ خوا (کانتیک بڅه و تابه ده سنی راستی ده خسته ژیر پوومه نیږه وه . هه روه ک نیما می نه بو دلود پړوایه تی کردوه .

۱۶. جیگاکی هه لته کیتی - ناوه کو دلنیا بیت له وه ی زینده وه ری زیان به خشی تیدا نیه به تاییه تی له گوندو دیتات و بیستان و شوینه کشت و کالیه کان چونکه زینده وه ریان زږد تره له شاره کان - پېغمبر ﷺ خوا (اذا اوى احدكم الى فراشه فلينفذ فراشه فانّه لا يعلم ما خلفه بعده) رواه

الاقبال : اللهم اغفر لعبدك ضلالتة بآت ظاهرا) - اخرجه البيهقي في الجامع الصغير و صححه الالباني واته (لاشه تان پاکېکه نه وه - مه به ست ده ست نوږد گرڼه - خوی گه وړه پالکتان کاته وه ، بېگومان هه به نده به ک شه به ده ست نوږد وه بڅه ویت نه وه مه لایه تیک له گه لېدا ده بیت نه و شه وه له ناو نوږد گه لېدا ، هه رجاریک نه و به نده به شه م دی و دیو بکات مه لایک ته که ده لیت : نه ی خوابه له م به نده به ت خړش به چونکه به ده ست نوږد وه خه وړه) - به راستی نیعمه تیکې زږد گه وړه به پړوېسته مسولمان له ده سنی خوی نه دات - و - .

البخاری ومسلم - واته (نه گهر په کتیک له ټپوه وروستی بچینه سره
چینگاکه یې باچینگاکه یې مه لته کټیږي چونکه نارانی له دوی خړی چ
شنيک هاتووه ته ناو چینگاکه یې) .

١٨. خویندنی سوره تی (قل یا ایها الکافرون) .

* بهرهمی خویندنی هم سوره ته : نه و په گه ده بیت هوی
دورکه وتنه وه و پاراستن له هاوېش پرپاردان (الشرك) . هره د
نیمای نه بوداود و قهرماني و نه حمه د پړوپه تیان کړدوه .

نیمای نه و دوی - رهمه تی خوی لږ بیت - ده لیت : چاکتر وابه
بهنده هم مو نه و ویریدو ښکراڼه یې کاتی خوتن بخوینیت ، به لام
نه گهر بزی نه کړلو به یوانی هم مووی بخوینیت نه وه چاکتر وابه
نه و دوی گرنکتره نه و بیان بخوینیت . بیگومان ډورینه یې خه لکی
له شو و پړانګدا دوو جار ده خون جا نه گهر هم سوننه تانه
جی به جی بگریټ نه وه خپرو پاداشتی ډور بډ خواو نه کي
ده نوسریت . دپاره هم سوننه تانه تایبته نین به خوتنی شه
وه به لکو بډه موو خوتنیکه له شه ودا بیت یان له پړان چونکه
فرموده کان گشتین .

● بهرهمه کانی جی به جی کړدن هم سوننه تانه .:

١. نه گهر بهنده پاریزگاری بکات له م زیکرو ویردانه نه وه (١٠٠)
خپری بل دهنوسریت چونکه پټه مېری خوا ښکته ده له رمویت)
روتنی هر ((سبحان الله)) ښک خپرو چاکه په که ، وه هر ((الله

اکبر)) نکیش خیریکه وه هر ((الحمد لله)) ټک خیرکه ، وه ووننی هر ((لا اله الا الله)) ټک خیریکه (نیمای مسلم پړوایه تی کردوه

(۱) ټګر مسلمان پاریزګاری بګات له م زیګرو یردانه، نه وه ((۱۰۰)) ټره ختی له بهمه شت دا یق ده پوښت ، هرویه که رموده کای پیغمبرمان (ﷺ) باس کرد له باسی سوننه کانی دواى نویزه فره کمان .

(۲) پاراستنی خواى گوره بق بهنده کای ، هرویه ها دور که ونه وای شیتان لیتی له و شه ودا و پاراستنی له هه مووشه پ و خه راپه و زیانیک .

(۳) ټګر بهنده هم زیګرو یادانه بخوینیت نه وه نه و پڅه ی کونایی پیښاوه به زیګری خواى گوره و گوپاپه لی کردنی و پشت به ستن به و دواى یارمه تی کردن له و و به کتایی نه و .

کوتایسی

نه و دی که هاتوره له دور توپی شه نامیلکه یه دا کورته یه که
 ده ریاره ی نه و سوننته تانه ی که له شه و و پوزدا دووباره ده بنه وه
 نه و نده ی بومان کرا بیت که کوی که مینه وه .

داوا کارین خوی گه و ره له سه سوننت و پټبازی پټه مبر
 موحه مبر (ﷺ) بعانزینیت و له سه ر پټبازی نه ویش بعانمرینیت .

واخر دعونا ان الحمد لله رب العالمین .

بېگومان رېز و پلەي ئيماندار بە پېي شوينكهوتنى بۇ
پېغەمبەر (ص) ھەركاتىك سوننەتىك زياتر جىبەجى
بكات ئەوہ لای خوای گەورە بەرز و زياتر دەبیت.

بیركەرەوہ و تېبفكره لەوہى ئەگەر يەكك لہ ئیمە
ئەندازمىەك مالى لىوون بېت زۆر خوۋى بۇ ماندوو
دەكات و ھەول و كۆشى زۆر دەكات بۇ گەران بە دواى
دا و دۆزىنەوہى بە دەست ھىنانەوہى تاودكو دەستى
دەكەوینتەوہ بەلام زۆرن ئەو سوننەتانەى كە وون بوون
لە زيانماندا بەلام ھىج غەم و خەفەتىك و ھەول و
كۆشىكمان نىيە بۆگەران و دۆزىنەوہى ئەو سوننەتانە
و جى بەجى كەردنىان لە زيانى رۆژانەماندا!!!

لە بلاوكرادكانى كتيبخانەى ياودران

ژماردى سپاردنى (301) ى سالى 2003 ى پىدراوہ